

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

TERSİNE GÖÇ

(Belgesel Film)

Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:

Cansel KILINÇCI

İSTANBUL, 2020

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

TERSİNE GÖÇ

(Belgesel Film)

Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:

Cansel KILINÇCI

Öğrenci No

165570028

Danışman

Prof. Dr. Bülent VARDAR

İSTANBUL, 2020

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**TERSİNE GÖÇ**” adlı bu çalışmamın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini, çalışmanın içinde kullandıkları kısımlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 06.02.2020

Cansel KILINÇCI

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

6.1.2020

Enstitümüz *Sinema-Tv* Anasanat Dalı *Sinema-Tv* Programı yüksek lisans öğrencilerinden 165570028 numaralı **CANSEL KILINÇCI**'nın "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**Tersine Göç**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 28/01/2020 tarih ve 2020/04 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 60 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oybirliği~~ **oybirliği** ile ~~Kabul/Redden Dışlan~~ **Kabul/Redden Dışlan** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof. Dr. Bülent VARDAR
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Cengiz ASIL TÜRK
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Nigar ÇAPAN KAVRUK
(Marmara Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Cansel KILINÇCI
Danışmanı : Prof. Dr. Bülent VARDAR
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2020
Alanı : Sinema-TV
Anahtar Kelimeler : Tersine Göç, Kırsal Yaşam, Doğaya Dönüş, Yaşam Tarzı Göçü

ÖZ

TERSİNE GÖÇ (Belgesel Film)

Tersine Göç isimli belgeselde son yıllarda hızla artan tersine göç olgusu ele alınmıştır. Bu bağlamda kentten kırsala göç gerçekleştiren kişilerle röportajlar yapılarak, büyük şehirleri terk etme nedenleri, belirledikleri rotasyondaki motivasyonları ve bunun maddi manevi avantaj ve dezavantajlarına değinilmiştir. Ayrıca katılımcıların günlük pratiklerine yansıyan değişimler de göz önüne alınarak bu deneyimleri görsel belgelerle desteklenmiştir.

Name and Surname : Cansel KILINÇCI
Supervisor : Prof. Dr. Bülent VARDAR
Degree and Date : Master, 2020
Major : Cinema-Tv
Key Words : Reverse Migration, Rural Life, Returning to the Nature, Lifestyle Migration

ABSTRACT

REVERSE MIGRATION (Documentary)

In this documentary, the phenomenon of remigration, which has increased rapidly in recent years, is discussed . In this context, interviews were conducted with the people who migrated from urban to rural areas and the reasons for leaving the big cities, their motivation in this rotation and their material and moral advantages and disadvantages were mentioned. In addition these experiences were documented visually by taking into account the changes reflected in the daily practice of the participants.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	ii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TERSİNE GÖÇ OLGUSUNU ORTAYA ÇIKARAN KOŞULLAR	3
1.1. Tersine Göç Yolculuğuna Kısa Bir Bakış	4
1.2. Tersine Göçün Ana Nedenleri	4
1.3. Tersine Göç İçin Tercih Edilen Yerin Motivasyonu	5

İKİNCİ BÖLÜM

2. TERSİNE GÖÇ ARAŞTIRMASINDA ÖRNEK MEKÂN: BODRUM	6
2.1. Göç Eden Kişiler	7
2.2. Metropolü Terketmek.....	7
2.3. Köye Göçün Nedenleri.....	8
2.4. Şehirdeki Yaşam İle Köydeki Yaşam Arasındaki Farklar	8

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ÇEKİM SÜRECİ	10
3.1. Filmin Senaryosu	10
3.1.1. Tersine Göç Belgeseli Akış planı	14
3.2. Kamera Malzemeleri	17
3.3. Ses Malzemeleri	17
3.4. Çekim Sonrası/Kurgu.....	17
3.5. Filmin Künyesi.....	18
3.6. Resimler	19
SONUÇ	23
KAYNAKÇA.....	24
EKLER	25
Ek 1. Köye Göç Eden Kişiler ve Röportajlar	25

GİRİŞ

Günümüzde şehir yaşamı, geçmişten günümüze devam eden çarpık kentleşme, alt yapı yetersizliği, bitmek bilmeyen trafik çilesi ve nüfus yoğunluğunun da etkisi ile artan işsizlik vb. sebeplerle katlanılması zor bir hayat tarzına dönüşmüş durumdadır. Geçmiş yıllardan süregelen köyden kente göç algısı artık değişmekte ve bir zamanlar emeklilik göçü olarak algılanan tersine göç, şimdilerde yerini emekli olmayı beklemeden, hatta iş yaşamının başlarında ve daha genç yaşlarda kentten kırsala yerleşme hareketine dönüşmüştür.

İnsanoğlu avcı-toplayıcı yaşamdan yerleşik düzene geçtiğinden bu yana gelişen sanayi ve iş yaşamı ile, hayat standartlarını yükseltmeye ve daha iyi bir yaşama ulaşmaya çabalamıştır. Bu bağlamda kentlerde hızla yükselen gökdelenler, geniş istihdam sağlayan fabrikalar, köyden kente göç ile başlayan gecekondu yapılar vb. sebeplerle oluşan hava kirliliği, sağlıksız yaşam koşulları ve günün ortalama iki ila dört saatinin ev ya da iş yerine yetiştirme çabası ile trafikte geçmesi, insanların yaşam enerjisini sömüren bir olgu haline gelmiştir. Bu sebeplerle tersine göç son yıllarda ivme kazanmış ve birçok insan kent yaşamının kaosundan kaçarak, kırsala, doğa ile iç içe olabileceği daha sakin yerlere göç etmeye başlamıştır.

Bu tez çalışmasında yukarıda sözünü ettiğimiz sebeplerden yola çıkarak, kentten kırsala göç eden kişilerin tersine göç nedenleri anlaşılmaya çalışılacak ve onlarla bu olgu konuşulup, kent ve köy yaşamındaki deneyimlerinin ortaya çıkması sağlanmıştır. Katılımcılarla gerçekleştirilen röportajların yanı sıra, kişilerin kent ve köy hayatına ait çeşitli görsel materyallerle belgesel film zenginleştirilerek bu tezin bir belge niteliği taşıması hedeflenmiştir.

Amaç ve Hedefler

Bu tez çalışmasında, belgesele konu olan tersine göç, bir diğer deyişle; sosyal yaşam koşullarının zorlamasıyla oluşan kentten kırsala göç olgusu, farklı şehir ve statülerden kişilerle sözlü tarih yapılarak ve günlük yaşam pratiklerine değinilerek ele alınmıştır. Nihai hedef son on yılda kentten köye/kırsal yörelere göç edenlerin motivasyonu ve belirledikleri göç rotasındaki ana sebepleri incelenmiştir. Sözlü tarih çalışması yapılacak kişilerle öncelikli olarak neden kent yaşamını terk ettikleri sorusundan hareketle, bu değişimin maddi ve

manevi maliyetleri, avantaj ve dezavantajları ve günlük yaşam deneyimlerindeki değişim üzerinde durulmuştur. Ayrıca kırsala yerleşimin kültürel ve ekonomik hayata yansıyan değişikliklerine de değinilerek, tersine göç olgusunun nedenleri ve sonuçları hakkında bir belge niteliği taşıyan bir çalışmanın gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

Kapsam ve İçerik

Bu belgeselde ele alınacak tersine göç / yaşam tarzı göçü konusunda özellikle İstanbul, Ankara vb. büyük şehirlerden göç ederek Muğla ili Bodrum ilçesi köylerini tercih eden farklı yaş ve statüdeki kişilerle görüşmeler yapılması planlanmıştır. Medeni hal ön plana alınmaksızın evli ve bekar kişilerle görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılar özellikle orta yaş grubundan tercih edilmiştir. Bu durumun sebebinin; şehirden kırsala ya da bir sahil kasabasına göç olgusunun artık bir emeklilik hayali olmasından ziyade, gençlerin ve orta yaş grubunun da cesaretle yaşam tarzını değiştirme ve büyük şehirlerin sağladığı birçok avantajdan vazgeçme isteği olduğudur.

Çalışma Yöntemi ve Planı

Belgesel filmin çekimi için seçilen kişilerin koşulları göz önüne alınarak yaklaşık bir aylık çekim süreci öngörülmüştür. Katılımcıların köye göç etmeden önceki şehir yaşamlarında kesitlerin de yer alması, köy yaşamından görüntüler ve günlük yaşam biçimlerinin ele alınması öngörülmüştür... Belgesel film çalışmamızla doğal yaşama gönderme yapmak adına tüm çekimlerin doğal ışıktan faydalanılarak çekilmesi düşünülmüştür. Mekân olarak filmin tüm çekimleri katılımcıların ev ve iş yerlerinde gerçekleştirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TERSİNE GÖÇ OLGUSUNU ORTAYA ÇIKARAN KOŞULLAR

İnsanların sosyal, ekonomik, siyasi veya doğal afetler sonucu belli bir fiziki bölgeden başka bir fiziki bölgeye doğru yer değiştirmesine göç denir. Ülke sınırları içinde veya dışında gönüllü – zorunlu, geçici – sürekli, bireysel – kitlesel olarak gerçekleşen göç hareketleri sadece mekân değişikliği ile değil sosyal yapıların değişmesi ile de ilgili inter – disiplinler bir olgudur.¹

Göç olgusunun farklı bir boyutu da zorunlu ya da kişisel, ailesel isteğe bağlı olmasıdır. Ayrıca yurtiçi ve yurtdışı göç kapsamında iç göç ya da dış göç olarak da adlandırılmaktadır. Bireyin en az bir yılı kapsayan bir süre için, ulusal sınırlar içerisinde, yaşadığı yerleşim yerini değiştirmesi iç göç, yaşadığı yeri değiştirmek için ulusal sınırların dışında herhangi bir ülkeye gitmesi ise dış göç olarak adlandırılır.²

Son yüzyılda hızla gelişen teknoloji ve sanayileşme beraberinde artan bir kentsel nüfus da ortaya çıkarmış ve bu nüfus artışı beraberinde trafik yoğunluğu, altyapı yetersizliği, işsizlik vb. sorunları da beraberinde getirmiştir. Teknolojinin ve sanayileşmenin getirdiği bu hız bir yandan belirli sıkıntıları beraberinde getirirse de bir yandan da iş yaşamında belirli kolaylıklar da sağlamıştır. Son yıllarda birçok iş kolu internet üzerinden online satış ve pazarlama yolunu tercih etmiş ve bu durum bir yere bağımlı olma zorunluluğunu bir nebze de olsa azaltmıştır. Bu bağlamda büyük şehirlerin zorlu yaşam koşullarından bunalarak daha sakin bir yaşamı tercih eden insan sayısı gittikçe artmış ve kentten kırsal yörelere göç ile “tersine göç” olgusu ortaya çıkmıştır.

¹ Adıgüzel, Y. (2016), Göç Sosyolojisi, Ankara: Nobel Yayıncılık

² Bülbül, S., Köse, A., (2010), Türkiye’de Bölgelerarası İç Göç Hareketlerinin Çok Boyutlu Ölçekleme Yöntemi ile İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 39(1), 75-94.

1.1. Tersine Göç Yolculuğuna Kısa Bir Bakış

Günümüzde toplumumuz artık bilişim ve teknoloji çağında olmakla birlikte ulaşım, iletişim ve uluslararası ticaret konularında ivme kazanmış ve bu durum hem iş hem de özel yaşamda birçok yapısal değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda değerlendirdiğimizde artık insanlar doğup büyüdükları yerlere ya da okudukları şehirlere bağlı kalmayıp gerek yurt içi, gerekse yurt dışı iş ve yaşam imkanına kavuşmuşlardır.

İletişim ve teknoloji çağının getirdiği bu avantajlı durum her ne kadar kişilerin iş yaşamına olumlu yansımış olsa da büyük şehirlerin özel ve sosyal yaşama yansıyan stresi de o kadar artmış durumdadır. Gittikçe büyüyen betonlaşan şehir ve çarpık mimari, nüfus yoğunluğuna bağlı işsizlik, altyapı yetersizliği ve trafik yoğunluğuna bir de hayat pahalılığı ve geçim sıkıntısı eklenince insanlar çareyi yeniden doğaya dönmekte, kırsala yerleşmekte aramaya başlamış ve böylece tersine göç de son yıllarda hızla büyüyen bir olgu haline gelmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2018 yılında Türkiye nüfusu yüzde 1,48 oranında artış gösterirken, İstanbul'un nüfusu sadece yüzde 0,26 artmış, 2015 yılında 50 bin 543 kişinin net göçle geldiği İstanbul'dan, 2016 yılında 71 bin 307 kişi ve 2017 yılında da 5 bin 972 kişi net göç ederek İstanbul'un göç vermeye başladığını ortaya koymuştur. Veriler 2018 yılında İstanbul'dan en az 150 bin kişi ile göçün hızlanarak arttığını göstermektedir.³

1.2. Tersine Göçün Ana Nedenleri

En geniş tanımla küreselleşmenin artışıyla ulaşım teknolojisinin ilerlemesi ve buna bağlı olarak hareketliliğin kolaylaşması, turizm sektöründeki gelişmelerle, gelişen küçük ölçekli yerleşim birimleri ve bir yerden bir yere seyahatin kolaylaşması ve online çalışma olanakları tersine göç olgusunun ortaya çıkması ve ivme kazanmasında en büyük etkenler olmaktadır.

³ <http://www.gazetekadikoy.com.tr/genel/kadikoyun-hizli-donusumu-h5944.html> erişim tarihi 11.11.2019

Öte yandan toplum tarafından dağıtılan rollerin, toplumsal hiyerarşinin ve bunların getirdiği kısıtlamaların değeri ve önemi çağımızda azalmaktadır. Bireylerin kendi istekleriyle değil ama çağın doğrusal olmayan sistemlerinin ve karmaşasının sonucunda bireyselleşme dönemine girilmiştir.⁴ Bireyselleşme ise yeni çağın getirdiği ulaşım ve uluslararası iletişim kolaylığı ile kişinin kendini gerçekleştirmesine, mutsuz olduğu yaşamsal döngüden kaçarak yeni bir yaşam inşa etmesine olanak sağlamıştır.

1.3. Tersine Göç İçin Tercih Edilen Yerin Motivasyonu

Kentten kırsala ya da bir sahil kasabasına göç edenler için yer seçimi oldukça önem taşımaktadır, zira tersine göçteki başat amaç büyük şehirlerin maddi manevi zorluklarından ve kaostan kaçmak, kendi dingin yaşamını gerçekleştirmektir. Bodrum ilçesinin bağlı olduğu Muğla ilinin coğrafi özellikleri bu bölgenin tercih edilmesine etki etmektedir. Akdeniz iklimine sahip olan bölgede ülkenin diğer bölgelerine oranla yıl boyu sıcaklık oranları daha yüksek seyretmektedir. Deniz kıyısına yerleşmiş olmak hem deniz imkanlarından faydalanmayı hem de deniz turizmine olanak sağlamaktadır.

Kişiler ve veya aileler göç edecekleri yerleri belirlerken daha önce seyahat ettikleri ya da sıklıkla tatile gidip bağ kurdukları bölgeleri seçmekle birlikte, sosyal ve ekonomik olarak da kendilerini daha rahat bir şekilde gerçekleştirecekleri bölgeleri tercih etmektedirler. Göç edilen rotalardaki bir başka motivasyon da seçilen yerin kültürel ve kırsal özellikleridir. Şehrin kaosundan kaçan birey doğa ile daha iç içe olacağı, maddi olarak daha düşük standartlarda yaşayabileceği ve muhafazakâr baskılara maruz kalmadan özgürce yaşam sürdürebileceği yerleri tercih etmektedir.

⁴ Torkington, K. (2010), Defining Lifestyle Migration. Revista da ESGHT/UAlg. Dos Algarves, 19, 106.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TERSİNE GÖÇ ARAŞTIRMASINDA ÖRNEK MEKÂN: BODRUM

Halikarnassos'ta (Bodrum'un eski adı) M.Ö. 484 yılında doğan ve "Tarihin Babası" olarak bilinen HEREDOT'a göre Bodrum, Dor'lar tarafından kurulmuştur. Daha sonra Karya ve Leleg'ler bu bölgeye yerleşmişlerdir. M.Ö.650 yılında Megeralılar gelerek şehri genişletmişler, adını da Halikarnassos olarak değiştirmişlerdir.

Bodrum M.Ö. 386 yılında Persler'in egemenliğine girmiştir. Halikarnassos en parlak devrini M.Ö. 353 yılında Karya bölgesinin başkenti olunca yaşamıştır. Dünyanın yedi harikasından biri olan Mausoleum bu dönemde Kral Mausolos'un anısına kız kardeşi ve aynı zamanda karısı olan Artemisia tarafından yaptırılmıştır.

Bodrum M.Ö. 192'de Romalıların eline geçmiş ancak bu dönemde önemli bir gelişme göstermemiştir. M.S. 395 yılında Bizanslıların, M.S. XI. yüzyılda Türklerin eline geçmiştir. I. Haçlı savaşlarında Bizanslıların, XIV. yüzyılda tekrar Türklerin eline geçmiştir. 1415 yılında Rodos Şövalyelerinin eline geçmiş, 1522 yılında ise (Kanuni Sultan Süleyman döneminde) tekrar Osmanlı İmparatorluğuna katılmıştır.⁵

Cumhuriyetin ilanından sonra adı Bodrum olarak değiştirilmiştir. İlçe günümüzde önemli bir turizm merkezi olması ile anılmaktadır. Bu durum Bodrum'un kendine has bazı özellikleri olmasından kaynaklanmaktadır. Bodrum sadece Türkiye'de değil dünyada da turizm açısından bilinen bir ilçedir. Nüfus açısından il genelinde Muğla merkez ve Fethiye'yi geçerek en büyük ilçe unvanına sahip olmuştur. İklim itibarıyla Ege ve Akdeniz iklimlerinin sentezinden oluşan bir özelliğe sahiptir. Yarımada olarak mikro klima alan özelliği gösterir. Yaz aylarında neredeyse hiç nem bulunmaz. Kış aylarında ise nem oranı oldukça düşüktür. Yaz ayları sıcak ve kurak, kış ayları oldukça ılık ve yağışlıdır.

Yarımada bitki örtüsü olarak çok belirgin bir şekilde ikiye ayrılmıştır. Bodrum-Milas karayolunun batısında yer alan kısımda bitki örtüsü yer yer çalılık ve fundalıklar ile yörede

⁵ <https://www.mugla.bel.tr/sayfa/bodrum-hakkinda>

"çeti " tabir edilen dikenli otlarla kaplıdır. Karayolunun doğusunda yer alan kısım iğne yapraklı kızılçam, yabani çilek, mersin ve sandal ağaçlarıyla kaplıdır. İlçe arazisinin % 61,3'ü orman sayılan alanlardandır.⁶

Ancak son yıllarda çıkan orman yangınları sonucunda orman örtüsünde belirgin bir azalma gözlenmiştir. İlçede düzenli akarsu yoktur. Mumcular Beldesinde bulunan Sulama Gölet'i ise sulama ve içme suyu amaçlı kullanılmaktadır.

Bodrum'da 2003 yılından beri her yıl yaz aylarında Uluslararası Bodrum Bale Festivali düzenlenmektedir. Bu festival Türkiye'nin ilk ve tek bale festivali olma özelliğini taşımaktadır. Ayrıca 2014 yılından beri Uluslararası Bodrum Bienali düzenlenmekte; 2010 yılından beri Bodrum Barok Müzik Festivali de yapılmaktadır.

2.1. Göç Eden Kişiler

Bu tez çalışmasında belgesele konu olan tersine göç ile ilgili röportaj yapılan katılımcılar özellikle son on yılda kentten kırsala göç gerçekleştiren kişilerdir. Katılımcıların hemen hepsi büyük şehirlerde yoğun iş temposuna sahip, belirli bir statüde yaşamını idame ettiren, fakat kentin boğucu yaşamından kaçıp yeni bir yaşam tarzı oluşturan insanlardır.

2.2. Metropolü Terketmek

Yapılan görüşmelerde Tersine göç ile büyük şehri terk edip kırsala yerleşen katılımcıların hemen hepsinin aynı sebeplerle yeni bir yaşam gerçekleştirdiği ortaya çıkmıştır. Nüfus yoğunluğunun oldukça fazla olduğu metropollerde, en büyük sıkıntı trafikte geçirilen onca vakit kaybıdır. Bu vakit kaybı kişinin sosyalleşeceği zamandan ve özel hayatından feragat etmesine sebebiyet vermekte ve bu durum kişileri mutsuzluğa sürüklemektedir. Mutsuz olan birey ise hem aile ve özel yaşamında, hem de iş yaşamında verimlilikten uzak kalarak gittikçe depresif bir yaşama sürüklenmektedir.

⁶ <https://bodrum.bel.tr/bodrum-tarihi.html>

Büyük şehirlerin başka bir handikabı olan hava kirliliği, sağlıklı ürün tüketip tüketmeme kaygısı, ev ve iş yerleri kiralalarının yüksekliği, yaşam koşullarını oldukça zorlar hale getirmekte ve bir tükenmişlik sendromuna yol açmaktadır. Böyle bir yaşam kişilerin maddi imkanları doğrultusunda yeni göç rotası belirlemesine ve yaşam tarzı göçünü gerçekleştirmişlerine neden olmaktadır.

2.3. Köye Göçün Nedenleri

Büyük şehirlerden kırsala ya da bir sahil kasabasına yapılan tersine göç, kişiler açısından uzunca bir süre düşünülen, belirlenecek rotasyon araştırılarak ekonomik duruma en elverişli yer belirlenerek gerçekleştirilen bir olgudur. Katılımcıların hemen hepsinin iş yaşamları ya da meslekleri seçilen bölgede de sürdürülebilecek özelliklere sahiptir. Günümüz dünyasında birçok işin internet üzerinden (online olarak) sürdürülmesi de bir başka avantaj olarak görülmektedir.

Tersine göçün gerçekleştiği birçok bölge için göz önünde bulundurulmuş bir başka önemli konu ise metropollere yakınlığı, hava ve kara yollarının gelişmişliği ve büyük şehirlerin sunduğu kültürel ve sanatsal faaliyetlere de ev sahipliği yapıyor olmasıdır. Böylece göç edenler hem büyük şehrin kaosundan kaçmış, hem de metropollerin avantajlarından faydalanmaya devam etmektedirler.

2.4. Şehirdeki Yaşam İle Köydeki Yaşam Arasındaki Farklar

Yapılan görüşmelerde katılımcıların ifadesiyle metropollerde hiç bitmeyen evden işe, işten eve koşturma halinin köy yaşamında bir dinginliğe kavuşmuş olması, günlük yaşama yansıyan en büyük değişim olarak gözlemlenmiştir. Metropollerde trafikte geçirilen en az iki – üç saatlik vakit kaybı, köy yaşamında yerini huzurlu doğa yürüyüşlerine, hobi edinme saatlerine bırakmıştır.

Ayrıca kırsalda evlerin hemen hepsinin kendine ait bir bahçesinin bulunması, kişileri daha sağlıklı beslenme adına toprağa yöneltmiş ve kendi sebze ve meyvelerini yetiştirmeye başlamışlar, hatta birçok kişi küçük baş hayvan yetiştirmeye başlamıştır. Böylece metropollerde onca eziyetten sonra eve dönüp, yemeğini yedikten sonra hemen ertesi günün

iş telaşına düşen insanlar artık daha mutlu, iç huzuru yakalamış ve daha üretken bireylere dönüşmeye başlamışlardır.

Göze çarpan bir diğer konu büyük şehirlerde artık yok olduğundan yakınılan komşuluk ilişkileridir. Büyük şehirlerde iş yaşamının yoğunluğu dışında, çok katlı yaşam alanlarının da ket vurduğu komşuluk ilişkileri, yaşanan çevre ile sosyalleşme ön plana çıkmaktadır. Tersine göç gerçekleştiren kişilerin çoğunun, yeni yaşamlarında bir spor uğraşı da edindiği ve yaşamlarını daha kaliteli bir hale getirmeye çalıştıkları gözlemlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ÇEKİM SÜRECİ

Belgeselin röportaj çekim süreci 10- 25 Aralık 2019 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Çekimlerin tamamı katılımcıların ev ve iş yerlerinde iç- dış mekanlarda gerçekleşmiştir. Katılımcılarla konu doğrultusunda yapılan röportajların yanı sıra yaşam alanlarından görsellerle belgesel zenginleştirilmiştir.

3.1. Filmin Senaryosu

SAHNE -1-

Tersine göç belgesel filmi Bodrum'un gündüz genel görüntüsü ile açılır, ardından Yalıçiftlik Köyünün drone ile çekilmiş genel görüntüsü girer. Bu görüntü üzerine röportaj yapılan kişilerin köy yaşamına ve Bodrum'a dair söyledikleri birer cümle duyulur. Konuşmalar esnasında jenerik yazısı girer.

SAHNE -2-

Nurben Açıkay evi görüntüsü ile başlayan sahne miksle Nurbenin evine geçiş yapar ve kendisini tanıtmaya başlar.

SAHNE -3-

Katılımcılardan Mazhar Vardar ofisindedir ve kendisini tanıtmaya, iş yaşamını anlatmaya başlar. Söyleşi esnasında Mazhar beyin işyerine gelişi, ofisi ve bodrum görüntüsü insert olarak ses üzerine bindirilir.

SAHNE -4-

Çağla Işın evinde yer alan ofis bölümündedir ve kendisini tanıtmaya, iş yaşamını anlatmaya başlar. Yaptığı işe dair görüntüler insert olarak konuşmanın üzerine bindirilir.

SAHNE -5-

Katılımcılardan Mustafa Keçeci seramik atölyesinin bahçesinde oturmaktadır ve kendisini ve iş yaşamını anlatmaya başlar. Konuşma üzerine seramik çalışması yaparken ki görüntüsü insert olarak bindirilir.

SAHNE -6-

Özlem Dünder evinde söyleşi devam eder. Konuşma üzerine öğretmenlik yaptığı okuldan ve derslerinden görüntüler insert olarak bindirilir.

SAHNE -7-

Çağla Işın evinin salonunda oturmaktadır. İstanbul'u terk edip Bodrum'da bir köye yerleşme kararını alma sürecini anlatır. Konuşma üzerine İstanbul trafik görüntüsü insert olarak bindirilir.

SAHNE -8-

Mazhar Vardar'ın ofisine geçiş yaparız. Bodrum'un güzelliklerini ve kendisinin büyük şehirden buraya yerleşme nedenlerini anlatır. Konuşma üzerine Bodrum sahil görüntüsü insert olarak bindirilir.

SAHNE -9-

Nurben Açıkkay evinin salonunda oturmaktadır. İstanbul'u terk edip Bodrum'da bir köye yerleşme nedenini anlatır. Konuşma üzerine evin bahçesinden ve günlük yaşamından görüntüler insert olarak bindirilir.

SAHNE -10-

Mustafa Keçeci seramik atölyesine geçiş yaparız ve köye yerleşme nedenlerini anlatır. Konuşma üzerine seramik ürünlerinden görüntüler insert olarak bindirilir.

SAHNE -11-

Özlem Dünder'in evine geçiş yaparız. Özlem hanım İstanbul'u terk etme ve bir köye yerleşme kararının nedenlerini anlatmaktadır. Söyleşi devam ederken İstanbul **Kız**

Kulesi ve Galata Kulesi görüntüsü insert olarak bindirilir.

SAHNE -12-

Çağla Işın'ın salonuna geçiş yaparız ve söyleşi kent yaşamından kırsala geçişte yaşanan maddi manevi yansımalar üzerinden ilerler.

SAHNE -13-

Mustafa Keçecinin seramik atölyesindeyiz. Keçeci kentten kırsala geçişin, ekonomik olarak yaşamına nasıl yansıdığını anlatır. Konuşma üzerine Mustafa beyin seramik çalışmalarından görüntüler insert olarak bindirilir.

SAHNE -14-

Özlem Dünder'in evine geçiş yaparız. Şehir yaşamı ile köy yaşantısı arasındaki ekonomik farklılıkları anlatır.

SAHNE -15-

Nurben Açıkay evinin balkonunda oturmaktadır. Büyük şehirden sonra köy yaşamında ne gibi değişiklikler olduğunu anlatır.

SAHNE -16-

Çağla Işın'ın salonuna geçiş yaparız. Söyleşi, köy yaşamının, şehir yaşamına göre daha ekonomik olduğu üzerine devam eder. Konuşma üzerine köy genel görüntüsü ve günlük yaşamlarından görüntüler insert olarak bindirilir.

SAHNE -17-

Özlem Dünder evinin salonunda söyleşiye devam etmektedir. Köy yaşamının kendisi için en özel yanının doğal ürünlere ulaşmak olduğunu anlatmaktadır. Söyleşi devam ederken doğal yaşama gönderme yapmak adına tavuk kümesi, keçi ağılı görüntüleri insert olarak bindirilir.

Söyleşi, köyde yaşayan yerli halkın, büyük şehirlerden gelip oraya yerleşenlere karşı tavrı üzerine devam eder.

SAHNE -18-

Köyün yerlilerinden, zeytinyağı fabrikası işletmecisi Huri Can'ın iş yerine geçiş yaparız. Huri Can, büyük şehirlerden gelip, köylerine yerleşen kişilerin yaşattığı huzursuzluğu anlatmaktadır.

SAHNE -19-

Çağla Işın'ın evinin bahçesine geçiş yaparız. Köyde hiçbir negatif duygu yaşamadığını, komşuluk ilişkilerinin kent yaşamına göre çok daha samimi olduğunu anlatır.

SAHNE -20-

Nurben Açıkkay'ın evinin bahçesine geçiş yaparız. Nurben bri yandan çapa yaparken bir yandan da kentten kırsala yerleşmek isteyenlere tavsiyelerde bulunmaktadır.

SAHNE -21-

Mazhar Vardar'ın ofisinin başka bir köşesindeyiz. Mazhar bey kentten köye yaşanan tersine göçle Bodrum'un doğal güzelliklerinin yavaş yavaş kaybolmaya başladığını ve bunun duyduğu endişeyi anlatmaktadır.

SAHNE -22-

Köyün yerlilerinden Huri Can'ın iş yerinde devam eden söyleşiye geçiş yapılır. Huri hanım, şehirden köye yerleşenlerin köy yaşamına biraz daha saygı göstermeleri gerektiğini, tavukların, ineklerin sesinden rahatsız olanların kendilerini huzursuz ettiğini anlatmaktadır.

SAHNE -23-

Özlem hanımın evinin salonuna geçiş yaparız. Özlem hanım büyük şehirlerden tersine göç ile köye yerleşenlerin, köye uyum sağlaması gerektiğini ve sevgiyle iletişim kuran her insanın sevgi ile karşılanacağını anlatır. Konuşma bitiminde ekran kararır ve jenerik akmaya başlar.

3.1.1. Tersine Göç Belgeseli Akış planı

00.00 - 00.16 arası: Fon müziği eşliğinde Bodrum Yalıçiftlik Köyü görüntüsü üzerine düşen sesler.

00.16 Nurben Açıkay: Ben artık rüya görmeye başladım, hafızam o kadar dolmuş ki İstanbul'da.

00.20 Mustafa Keçeci: Öğlen on ikiye kadar bire kadar kimsenin sesi çıkmıyor. Köpekler bile havlamıyor o saatte.

00.26 Özlem Dünder: Bodrum'un benim açımdan en göze batan özelliği, bizim yedi tepeli şehrimize benziyor olması.

00.33 Mazhar Vardar: Benim Bodrumum bozulmasın istiyorum.

00.35 Nurben Açıkay: Ev görüntüsü üzerine düşen ses: ne iş yaptığını ve kim olduğunu anlatmaya başlar.

01.13 Mazhar Vardar: Kendisini tanıtır, iş yaşamından ve neden kent yaşamını terkettiğini anlatır.

01.26 Mazhar Vardar: Ses üzerine düşen İş yerine geliş görüntüsü girer.

02.26 Mazhar Vardar: Bodrum'a geliş sebebini anlatırken Bodrum deniz manzarası görüntüsü girer.

02.56 Çağla Işın: Ne iş yaptığını ve iş yaşamını kırsal yaşama nasıl uyarladığını anlatmaya başlar.

03.20 Çağla Işın: Konuşması üzerine behçe görüntüsü girer.

03.44 Çağla Işın: Konuşması devam ederken satışını yaptığı sera bahçesi görüntüsü girer.

04.03 Mustafa Keçeci: Doğum yeri ve yaşamı hakkında bilgiler verir.

05.32 Mustafa Keçeci: Anlatımına devam ederken seramik atölyesi görüntüsü girer.

05.52 Mustafa Keçeci: Konuşması devam ederken seramik ürünleri görüntüsü girer.

00.06 Özlem Dünder: İstanbul ve Bodrum iş yaşamını anlatır.

06.11 Özlem Dünder: Konuşması devam ederken okuldaki ders görüntüleri girer.

06.33 Çağla Işın: İstanbul'u terk etme nedenlerini anlatmaya başlar.

06.57 Çağla Işın: Konuşmasına devam ederken İstanbul trafik görüntüsü girer.

08.14 Mazhar Vardar: Bodrum'un güzelliklerini ve buraya yerleşme sebebini anlatır.

08.35 Mazhar Vardar: Konuşmasına devam ederken Bodrum sahil görüntüsü girer.

08.48 Nurben Açı kay: Kentten kırsala yerleşme sebebini anlatmaya başlar.

09.16 Nurben Açı kay: Konuşmasına devam ederken ev bahçesinin detay görüntüsü girer.

09.24 Nurben Açı kay: Bodrum'u tercih etme sebebini anlatmaya başlar.

09.31 Nurben Açı kay: Konuşmasına devam ederken ses  zerine Bodrum yaşamından görüntüler girer.

09.38 Mustafa Keçeci: Büyük şehirden köye yerleşme sebebini anlatmaya başlar.

10.05 Mustafa Keçeci: Konuşması  zerine seramik ürünleri görüntüsü girer.

10.10 Özlem Dündar: İstanbul'u terk edip köye yerleşme sebebini anlatmaya başlar.

10.13 Özlem Dündar: Konuşması  zerine İstanbul Kız Kulesi görüntüsü girer.

10.22 Özlem Dündar: Konuşması  zerine İstanbul Galata Kulesi görüntüsü **girer.**

10.41 Çağla Işın: Tersine göçün maddi, manevi yansımalarından bahseder.

11.42 Mustafa Keçeci: Büyük şehirden kırsala yerleşmesiyle yaşadığı ekonomik değişimden bahseder.

12.07 Mustafa Keçeci: Konuşmasına devam ederken seramik ürünleri görüntüsü girer.

12.12 Özlem Dündar: Büyük şehir yaşamı ile kırsal yaşam arasındaki ekonomik değişimden bahseder.

12.57 Nurben Açı kay: Şehir yaşamı ile kırsal yaşama geçiş yaptıktan sonraki günlük yaşamına yansıyan değişiklikleri anlatmaya başlar.

14.22 Çağla Işın: Köy yaşamının ekonomik koşulları ve bunun kendi yaşamlarına nasıl yansıdığını anlatır.

14.44 Çağla Işın: Konuşması  zerine köy genel görüntüsü girer.

15.12 Çağla Işın: Konuşmasına devam ederken köy yaşantısından görüntüleri girer.

15.38 Çağla Işın: Kent ve köy yaşamını karşılaştırp, yansıyan farklılıkları anlatır.

16.08 Özlem Dünder: Köydeki yaşamın kendisi üzerindeki güvenlik duygusunu anlatır.

16.22 - 17.06 arası Özlem Dünder: Konuşması üzerine köy yaşamından görüntüler girer; tavuk kümesi, keçi ahır vb görüntüler.

17.10 Özlem Dünder: Köyde yaşayanların, büyük şehirlerden gelip yerleşenlere karşı tavrını anlatmaya başlar.

17.35: Huri Can: Köyün yerlisi olarak, büyük şehirden gelenlerle ilgili düşüncelerini anlatmaya başlar.

19.23 Çağla Işın: Köyde negatif hiçbir şey yaşamadığını, yerlilerle olan iletişimini anlatmaya başlar.

20.26 Nurben Açıkay: Çizmelerini giyip bahçeye çapa yapmaya çıkar ve kentten köye yerleşmek isteyenlere tavsiyelerini anlatır.

02.01 Mazhar Vardar: Bodrum'un artan nüfusunun olumsuz etkilerini ve bunun nelere sebep olacağını anlatır.

22.46 Huri Can: Büyük şehirlerden gelenlerin yaşattığı huzursuzlukları dile getirir.

24.55 Özlem Dünder: Kentten kırsala göç edenlerin, geldikleri yerin insanlarıyla uyum içerisinde yaşamaları gerektiğini anlatır.

25.00 JENERİK

3.2. Kamera Malzemeleri

Belgesel film çekimleri süresince kullanılan malzemeler.

- Drone mavic 2 pro
- Canon EOS 5D Mark 3
- Canon EF 24 – 105mm f/4
- Sony A7 S2 24/70 f/8
- Canon EOS R
- Canon EF 50mm f/1,8
- Sandisk Extreme Pro CF 32GB 160MB/s
- Sandisk Extreme Pro SD 64GB 95MB/s
- Manfrotto 804RC2
- Manfrotto 290 MT294A3

3.3. Ses Malzemeleri

- Sennheiser ew 112-p g3 tipi yaka mikrofonu
- Rode Videomic Rycote

3.4. Çekim Sonrası/Kurgu

Belgesel çekimlerinin tamamlanmasıyla birlikte, röportajlar deşifre edilerek kurgu için kesme işlemi tamamlanmış ve montaj için Utku Zırh ile anlaşılmıştır. Kurgu bir haftalık bir süreçte tamamlanmakla beraber bazı bölümler kesilerek toplamda 56 dakikalık akış 26 dakikaya indirgenerek belgesel tamamlanmıştır.

3.5. Filmin Künyesi

Belgesel filmin adı : Tersine Göç

Süre : 26 dakika

Yapım : 2020

Yazan- Yöneten : Cansel Kılınçcı

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Bülent Vardar

Görüntü Yönetmeni : Murat Aslankara

Kurgu : Utku Zırh

3.6. Resimler

SONUÇ

Günümüzde kent yaşamının getirdiği zorlayıcı yaşam koşulları bireyleri daha sakin bir yaşam arayışına itmiş ve sonucunda son yıllarda artan tersine göç olgusu başlamıştır. Büyük şehirlerin kalabalık nüfus yapısı beraberinde çarpık kentleşmeyi ve trafik yoğunluğunu da beraberinde getirmiş, birçok birey trafikte geçirdiği uzun vakit kaybı sonucunda şehirden uzaklaşmayı tercih etmeye başlamıştır. Bunlara ek olarak kent yaşamında kira ve fatura giderlerinin yüksek olması da tersine göç olgusunda önemli bir nokta oluşturmuştur.

Büyük şehirleri terk edip, kırsal yörelere göç eden birey ya da aileler, göç edeceği rotasyonu belirlerken önceki yıllarda tatil yaptığı, sık seyahat ettiği ya da akrabalık ilişkilerinin ön planda olduğu yerleri tercih etmişlerdir.

Özet ve sonuç olarak, göç eden bireyler kent yaşamına kıyasla daha sakin ve huzurlu, sağlıklı yaşam koşulları daha elverişli ve ekonomik yönden daha az giderlerinin olduğu bir yaşama adım atmışlardır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Y. (2016), Göç Sosyolojisi, Ankara: Nobel Yayımcılık

Bülbül, S., Köse, A., (2010), Türkiye’de Bölgelerarası İç Göç Hareketlerinin Çok Boyutlu

Ölçekleme Yöntemi ile İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 39(1), 75-94.

Koçak, Y. ve Terzi, E. (2012), Türkiye’de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(3), 163-184.

Torkington, K. (2010), Defining Lifestyle Migration. Revista da ESGHT/UAlg. Dos Algarves, 19, 106.

Tekeli, İ. (2008). Göç ve Ötesi, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

İnternet kaynakları

<http://www.gazetekadikoy.com.tr/genel/kadikoyun-hizli-donusumu-h5944.html> erişim tarihi 11.11.2019

<https://www.karar.com/yazarlar/ibrahim-kahveci/istanbuldan-koye-donus-basladi-9146> erişim tarihi 11.11.2019

<https://www.mugla.bel.tr/sayfa/bodrum-hakkinda>

<https://bodrum.bel.tr/bodrum-tarihi.html>

EKLER

Ek 1. Köye Göç Eden Kişiler ve Röportajlar

ÇAĞLA IŞIN ALEMDAR

1979 yılında İstanbul’da doğdu. Lise eğitimini İtalyan Lisesi’de tamamladıktan sonra üniversite hayatına Milano’da devam etti. IED Milano Endüstri Tasarım bölümünden renk uzmanlığı ile mezun olan Çağla Işın, 2 yıl mimarlık eğitimine devam etti. 2002 yılında Türkiye’ye döndü. 2002-2012 yılları arasında serbest tasarımcı olarak ürün tasarımı ve grafik konusunda birçok büyük ajans ve markaya hizmet verdi. 2010-2013 yılları arasında Türkiye’de zincir yapı marketlere canlı çiçek ve hobi bahçeciliği ürünleri tasarım ve tedarikinde bulundu. 2012 yılında aile işletmesi olarak Türkiye’de ilk “Arbequina” ispanyol zeytin plantasyonunu kurdu ve “Tomaşa” markası ile ilk arbequina yağını satışa sundu. 2013 yılında eşi ile birlikte kendi tasarımları olan Gardenigloo (portatif dış mekân serası) üretimine başladı ve halen üretim ve tüm dünyaya online satışını sürdürmektedirler. 2012 tarihinden bu yana Fransız tohum firması Vilmorin’e iletişim danışmanlığı hizmeti vermekte. 2012 yılında tamamladığı homeopati eğitimi sonrasında halen aktif olarak hayvanlar için homeopati danışmanlığı yapmakta. 2017 yılından beri şehirden kaçış planları doğrultusunda Bodrum’un Kızılağaç köyünde yaşamakta, tüm iş hayatlarını evden yürütmektedirler.

Soru: Bize biraz kendinizden ve İstanbul’daki iş yaşamınızdan ve buraya nasıl uyumlandığınızdan bahseder misiniz?

İstanbul’da eşim.. biz çok farklı farklı işler yapıyoruz, tek bir iş yapmıyoruz. Ama esas ekonomik kaynağımız, eşimle birlikte bir firmamız var, ben endüstri tasarımcısıyım. Uzun yıllar ajanslara çalıştım, eşimle tanıştıktan sonra, o da iş geliştirmeciydi bir holding de sonra kendi firmamızı kurduk ve hobi bahçecilik dünyası için ürünler geliştirip satmaya başladık. Son 6 – 7 senedir de biraz da Türkiye’deki ekonomik durumun sıkıntıları dolayısıyla daha çok yurtdışına satacağımız bir ürün olsun ve kendimizi biraz bu sıkıntılardan izole edelim diye bir hobi bahçesi tarzında modüler bir sera tasarladık ve üretimini yapmaya başladık. Bu fabrika İstanbul’da kuruldu ve İstanbul’da hala devam ediyor.

Bir yandan da yurtdışında, Amerika’da ve Avrupa da birer şirket açtık ki Türkiye’de ürettiğimizi tüm dünyaya satabiliyoruz. Ve dijital olarak satıyoruz. Haliyle buradaki günlük hayatımızda da İstanbul’dan çok farklı olmadı. Ben bir yandan bir Fransız tohum firmasında iletişim müdürlüğü yapıyorum, bir yandan da homeopatım, hayvanlarla çalışıyorum. İstanbul’daki hayatımızla kıyaslayınca burada da iş hayatımız aslında aynı, yani eğer kuvvetli internet varsa ikimiz için de hiçbir sıkıntı olmuyor.

Sabahları kalkıyoruz, genelde herkes kendi ofisine gidiyor, ikimizin birer ofisi var. Toplantılarımızı artık skipe üzerinden yapıyoruz. İmaillere cevap veriliyor, yaklaşık bir iki saat bununla geçiyor, ondan sonra özgür genelde bahçe işleriyle ilgileniyor, ben bahçe işleriyle pek haşır neşir olmuyorum açıkçası, ben de homeopati üzerine devam ediyorum işte, hastalarım oluyorsa onları burada kabul ediyorum, değilse, online seminerler devam ediyor.

O yüzden bizim iş hayatımız İstanbul’dan hiçbir farklılık yaşamadan buraya taşıyabildik. Tek fark biz ilk taşındığımızda insanlar iş için için aradıklarında sürekli vaaay bodrum nasıl gibi bir hal vardı biz de onun mahcubiyetini yaşıyorduk, yani her telefonu açtığında yok valla gerçekten çalışıyorum gibi bir durum vardı, oysaki aslında çalışıyorsun, o da farklı bir biçimi, üstümde mayo olması çalışmadığım anlamına gelmiyor.

Soru: Yaşadığınız kenti terk etmekteki motivasyonunuz neydi?

Biz iki kişiyiz, kocam ve ben, ikimizin motivasyonları aslında farklıydı, ama ortak motivasyonumuz ikimizin de kalabalıktı ve trafikti. Aslında biz şehir içinde, şehirde göç etmiştik yani şehir merkezinde yaşamıyorduk artık, şehrin biraz dışına taşınmıştık, Dragostaydık. Öyle olunca zaten o kalabalık ve trafiğin içinden çıkmış oluyorsun diyeyim. İş yerlerimizi de ona göre konumlandırmıştık, yani dragosa yakın ve oradan rahat gidebileceğimiz hafif şehrin dışında yerlerdi ikiside fakat şehrin verdikleri, getirdikleri, zenginlikleri dediğin şeyden faydalanabilmen için yine o hengamenin içine girmek gerekiyordu. Biz zaman içerisinde bu konuda çok şiştik, öyle diyeyim yani çok zorlanır olduk, sonunda çıkmaz olduk yani zaten hafta içi çalışıyorsun, hafta sonu cumartesi pazarın var, cumartesi Pazar da bir şey yapmak, mutlu bir şey yapmak istiyorsun ama mutlu yapmaya çalıştığın şey hep bir sinir stres ve karambole dönüşüyordu. Gerçi yeni değil uzun zaman

öncesinden karar almıştık sadece ne zaman, nasıl gideceğimizi bilmiyorduk. Ama kalabalıktı esas problem.

Soru: Rotanızı belirlerken ana sebepleriniz nelerdi?

Biz önce İstanbul'dan gideceğimize karar verdik, hatta karar verdiğimiz günü de çok net hatırlıyorum, bir gün, bir cumartesi günü adaya gitmeye karar verdik, arabayı otoparka bıraktık bostancıda, motorla adaya geçtik sonra da saat iki civarında filan geri geldik. İki de geldiğimizde arabayı otoparktan almak istiyoruz, otoparkın önünde inanılmaz bir kuyruk var, sonra ben saydım kaç kişi bekliyor diye, yirmi iki araba bekliyor otoparka girebilmek için ve şöyle bekleme bu yani, kontaklar kapalı, bir araba çıkacak biri girecek şeklinde, şimdi bu birinci kişiyi anlayabiliyorum, ikinci kişiyi de anlayabiliyorum ruhen ama yirmi ikinci kişiyi, ben dedim bu sürreal bir durum ve herkes gerçekliğini şaşırmış durumda, öyle olunca haliyle, özgür zaten dağa gitmek istiyordu, yani hiç şehirle ve insanla işi kalsın istemiyordu. Ben öyle değilim, ben insanları seviyorum ve şehrin içinde olmaktan da aslında keyif alıyorum, yıllar önce de yurtdışında okuyordum, yurtdışından İstanbul'da olmak istediğim için döndüm. Bilinçli döndüm hani, bütün parametreleri bir araya getirdik ve dedik ki hem doğa olsun hem az insan olsun ama şehirde istediğimiz, hastanesi, havaalanı ve bazı imkanları da olabilen bir yer olsun dedik o yüzden zaten ne yazık ki seçenekler daraldı ve bodrumu tercih ettik, ki annemler burada yaşıyordu, yirmi küsur senedir annemler buradaydı. Burada kendimizi yabancı hissetmeyeceğimizi düşündük, hissetmedik yani ben yirmi senedir çünkü her boş zamanımda her kaçabildiğimde geliyordum. O yüzden bodruma geldik.

Soru: Bu değişimin size maddi, manevi maliyetleri nelerdir?

Önce bir maddi maliyeti oldu, dürüstçe, şöyle ki biz her ne kadar 10 sena öncesinden gitmeyi planlamış olsak ta ve bu kalkınma planı çerçevesinde bütün işlerimizi buna göre ayarladık yani ikimizde hiç beyaz yakalı olarak çalışmadık hep kendi şirketimiz oldu. Kendi şirketlerimiz de hep mobilitemizi koruyabileceğimiz bir şekilde oluşturmaya çalıştık. Fakat tamam bırakıyoruz, bırakıyoruz derken yani şirket devam edecek ve bizim ekonomik geçimimizi şirket devam ettirecek ve biz burada kendi hayatımızı ve zamanımızı satın alacağız diye bir plandı.

Fakat biz gidince yerimize profesyoneller almak zorunda kaldık ve şirketi de ona göre hazırlamak zorunda kaldık, o kısmı maddi olarak yani ben çalışıyor olsaydım ben kazanacaktım, şu an benim yerime başkası kazanıyor ve onları da çok seviyoruz ve kazanmalarından da mutluyuz aslında. Burada hayat tabi ki daha hesaplı diyebilirim, çünkü şehirde yaşadığın gibi bir tüketim dinamiğinde olmuyorsun. Ben çok uzun zamandır kıyafet almıyorum, ev kirası dediğin çok daha hesaplı, bir de hayatın küçülüyor, hayatın küçüldüğü için büyük masrafların olmuyor.

Soru: Yaşadığınız göçün ne gibi avantaj ve dezavantajları oldu?

Burada yaşamının avantajı bize daha huzurlu bir hayat verdi o kesin, sabah kalktığın andan itibaren gerilmiyorsun, tabi bu neye gerildiğine bağlı değişebilir, çünkü buranın da handikapları var, mesela sabah kalkabilirsin ve salon su içinde yüzüyor olabilir veya elektrik olmayabilir ya da elektrik kalitesi çok kötü, çeşitli cihazların bozulabilir, yani senin şehir yaşamından getirdiklerini burada altyapı eksikliği dolayısıyla aynı şekilde sürdüremeyebiliyorsun. Ama bunlara hazırsan ve bunları kabul ediyorsan aslında çok daha keyifli ve huzurlu.

Soru: Belirlediğiniz rotasyonda sosyal ve kültürel yaşamınıza yansıyan olumlu/olumsuz değişimler nelerdir?

İlk buraya taşındığımda dikkatimi çeken şeylerden en önemlisi şuydu, İstanbul'da çok daha kolay sinirlenebiliyorsun çünkü büyük bir ihtimalle sabrını tüketen şeyler minik minik zaman içerisinde birikmiş oluyorlar ve en ufak bir şeye bir anda parlayabiliyorsun. Üstüne üstlük İstanbul'da herkes birbirini tanımıyor, tanımadığı için de senin bir istediğin gibi davranabilme lüksün oluyor. Aslında İstanbul'da daha kalabalığız daha yalnızız, benim tahminim, benim yaşadığım his buydu. Çünkü buraya ilk geldiğimde bir dakika ya hiç öyle değilmiş dediğim şey, hiç yalnız kalamıyorum. Yani biz bodrum merkezde yaşamıyoruz, tabi bir de bodrum merkezde yaşayanlar var onlar tabi bambaşka bir hayat ben şimdi bambaşka bir şeyden bahsediyorum, bodruma dört kilometre uzakta küçük bir köye ormanın içinde yaşıyoruz. Gün içerisinde karşılaştığım herkes beni tanıyor ve ben herkesi tanıyorum ve hani olur ya böyle o gün mutsuzsundur ve kasiyere kötü davranasın gelir, burada öyle bir lüksün yok, çünkü o kasiyer senin ev sahibinin kızı olabiliyor veya komşun olabiliyor, bundan dolayı daha iyi insanlar oluyoruz.

Arkadaşlarımı özledim, çünkü ben şehrimi de özledim, ben şimdi İstanbul'dayım ve İstanbul'u özledim. Ama biz ilk buraya taşınırken arkadaşlarım bana şey diye soruyorlardı, İstanbul'u özlemeyecek misin? Onlar o soruyu sorunca oturup düşünme fırsatım oldu, ve fark ettim ki ne yazık ki ben İstanbul'u İstanbul'da otururken de özledim, çünkü ben Leventliyim, orada doğmadım ama çocukluğum orda geçti, sonra ki yıllarım da orada geçti, işte Ortaköy, Arnavutköy filan, şimdi oralar zaten gidilemeyen yerler, yani kendine biraz insan olarak saygın varsa gitmiyorsun, o trafiğe girmek istemediğinden ve o kalabalığın içinde olmak istemediğinden dolayı, o hengamenin daha doğrusu, şehrimi özledim ama o zaten yok, olmadığı için olmayan bir şeyi özledim oluyorsun, arkadaşlarım varlar ve onları özledim, mümkün olduğunca gidip geliyoruz, burada da insanlar var ve artıyorlar, artıyoruz hep birlikte, yeni arkadaşlıklar kurmaya başlıyorsun, yani bizim için çok korkunç farklı olmadı yani dediğim gibi biz İstanbul'da da daha izole bir hayat yaşamak zorunda kalmıştık. Ha ama şöyle bir şey var bu daha eğlenceli kısmı, İstanbul'da aynı şehirde oturup da çok uzun süre görmediğim arkadaşlarımı yazın burada doya doya görüyorum çünkü dürüstçe, kaçan kurtulan, bütün yaz pansiyon hizmeti olarak ev dolup taşıyor, o değişik bir şey, keza bunu dragosta da yaşamıştım, ilk oraya taşındığımızda ay oraya kimse gelmez dediler ben yani ikinci ayın sonunda insanları evden atar hale gelmiştim çünkü kaçan huzurlu ve daha sakin bir yere gelmek istiyor yani, o yüzden sosyalliğimi yitirdim diyemem.

Soru: Ekonomik boyutta ne gibi değişimler yaşadınız?

Kendine yeterlilik diye bir şey var, özgür bize süslü hipi diyor, süslü hipi dediğimiz şöyle, tavuklarım var yani tabiki de tavukların yedi tane yumurtasıyla ekonomi zıplamıyor ama hayatın aslında çok basit ve daha kolay olabileceğine ikna oluyorsun ve gerçekten daha büyük harcamalar veya daha lüks harcamalar aslında yapmıyorsun. İhtiyacın kalmıyor, öyle bir refleksin ortadan kalkıyor.

Biz bir çiftlikte yaşıyoruz, birkaç bizim gibi İstanbul'dan gelen bazı arkadaşlarımızda bizimle yerleşti, eğer o sezon hepimizin işlerine ve zamanına uydurabiliyorsak tarlamız var tarlada ekim yapıyoruz. Tarladan sebzelerimizi yiyoruz işte yumurta var, hepimizin tavukları var, onun haricinde dışarı çıkıyoruz ama dışarı da aslında ekonomik.

Kıyafet, yani çok ciddi para gidiyormuş kıyafete yani, şimdi ben bütün yazı bikini ile geçiriyorum, üstünde de bir tişört parçası oluyor, ilk bahar ve sonbaharda bir tayt ve aynı tişörtle devam ediyorum, kışa da işte güzel, teknolojik pantolon, üzerinde polarlarımız, böyle bitiyor yani, sağlık harcamaları desen orada da aynı burada da aynı, onu kıyaslayamam, seyahatler kışın çok ekonomik buradan gidip gelmek yani otobüs parasına gidip gelebiliyoruz.

Soru: Tersine Göç artık bir emeklilik hayali olmaktan çok gençlerin de cesaretle büyük şehirlerin iş, yaşam vs. olanaklarından vazgeçerek kendi yaşamlarını gerçekleştirmeleri konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Bence hepsi birbirinden çok farklı durumlar aslında, çok farklı profilde insanlar geliyor, çok farklı şeyler yaşıyorlar ve aslında birazda farklı sebeplerle geliyorlar. Sey çok anlaşılabilir bir şey, gürültü patırtı veya şehrin negatif yanlarından uzaklaşma refleksi bence çok doğal ve anlaşılabilir bir şey çünkü bünye kendisi için en rahat olabileceği ve ona iyi gelene çok kolay adapte oluyor ve onu istiyor.

İstanbul'da nelerden vazgeçiyorlar ya da büyük şehirde nelerden vazgeçip geliyorlar onu tabi anlamak lazım, şöyle anlamak lazım, İstanbul'da vazgeçtiklerini sandıkları çoğu şey bence zaten birtakım illüzyonlar yani çoğu doğal değil ve gerçekten ihtiyaçları olan şeyler de değil. O yüzden de geliyorlar, geliyoruz, bir şekilde geliniyor yani.

Soru: Buraya yerleşenlere karşı köylülerin tavrı nasıl?

Ben buradaki çoğu insanı zaten tanıyordum, annem dolayısıyla ve buraya uzun seneler gelip gittiğim için, annemler yirmi sene önce gelenlerden ve bu köy aslında çok göç alan bir köy de değildi, bodrumun daha köylü kalmış köylerinden, çünkü ben, kızılağaçtayız, kızılağaç soyadlı insanlar tanıyorum. Ben negatif hiçbir şey yaşamadım, hep pozitif şeyler yaşadık, hatta belki ben onlardan daha çok çekinerek geldim çünkü, İstanbul'da yaşadığım göç maceraları, yani ben İstanbul'da yaşarken oraya gelen insanlar dolayısıyla bir gün oradan gitmek zorunda kalışımın aynısını burada onlara yaşıttırıyor olma hissi bende hep bir, aslında biraz utanıyordum, yani yaptığımız şeyden, onlar öyle bakmıyorlar ama ee ne güzel geldiniz işte hep birlikteyiz gibi bir durum var.

Soru: Sizin gibi tersine göç ile buraya gelenler için ne düşünüyorsunuz?

Şöyle bir birikmiş bilgi var bende, gelen insanların bir kısmı genelde bir travma sonrası geliyorlardı, ya İstanbul'da tutunamamış, işini kuramamış ya kötü bir şey yaşamış, kariyer olarak başarısız olmuş ya da insan olarak başarısız olmuş, unutmak istediği bir şey var yani ikinci hayat istemek genelde bir şey oluyor, kırılıyor ve ondan sonra ikinci bir hayat istiyorsun gibi. Gelenlerden korkuyorum çünkü travmalarıyla mı geldiler diye yoksa hani bu bir şehirden kaçmak değil de bir kasabaya yaşamaya gitmek arzusu, ikisi birbirinden farklı şeyler, biri kaçarak yaptığın bir şey bir tanesi isteyerek yaptığın. Kaçarak gelenler saatli bomba, ama ne olduğunun farkında ve kendisiyle barışık olarak gelmiş olanlar bizim gibi çok keyifli insanlarla tanışıyoruz ve çok da mutlu oluyoruz ama hep bir temkin var.

Soru: Köye yerleşmeyi planlayan kişilere neler tavsiye edersiniz?

Köyde yaşıyorsan odun nasıl kesilir biliyor olman lazım. Gelenler hazırlıklı değilse, eğer anlaşılabileceğimiz insanlarsa da elimizden geldiğince anlatıyoruz, Ama Psikolojik kısmı var bence, benim en büyük temennim herkese de anlatmaya çalıştığım, kaçmak değil de isteyerek ve istediğin bir şeyi yapmak olarak olsun, çünkü İstanbul'da ya da büyük şehirlerde kendisiyle temas içinde olmayan, o kalabalığın içerisinde kendisiyle temas içerisine girmeye gerek bile kalmamış bir dolu insan var, o insanlar buraya geldikleri zaman çok kendi kendileriyle kalıyorlar ve orada zorlanabiliyorlar. Çünkü burada senin gününü sürekli meşgul kılacak dış etkenler aslında yok. Ben sabah kalktığımda kapıyı açıp bahçeye çıktığımda yine aynı tavuklar var, yani çok beni şaşırtmıyor hayat.

İstanbul'da öyle değil sürekli seni şaşırtan bir şeyler var, insanlar var ve biri geliyor, biriyle sosyalleşıyorsun, tabi bazen yüzeysel kalabiliyorlar, burası daha sakin, yani o gün şaşırmak istiyorsan kendi kendini şaşırtman gerekiyor. Ona biraz hazırlıklı olmak lazım. Bir de tabi şey maceraları var, hayat konusunda hiç ekibe olmamış hazırlanmamış genç arkadaşlar, gidelim bir de bakalım, bir iş yaparım, geçinip giderim diyorlar ama burası o kadar insanlara iş sunacak bir ekonomik yapıya ve kapitalist bir sisteme o kadar da sahip değil.

Bodrum özelinde konuşuyorum turizm yapıyorsan tamam, sezonluk turizm konusu var ama turizmi çıkarttığına çok fazla iş imkânı da yok, ya yaptığını çok iyi yapman lazım, çünkü şöyle de bir parametre var İstanbul'dan gelen ve parası olan yani buranın ekonomik olarak çarkını döndürecek olan kesim de aslında standartları yüksek bir kesim. Haliyle ya o standartlara eşlik edecek kadar işini çok iyi ve güzel yapacaksın gerçekten ya da çok elzem bir şey yapıyor olman lazım. Bunun için de önden hazırlanmak lazım diye düşünüyorum. Biz öyle yaptığımız için bizim hikayemiz şimdiye kadar kötü gitmedi, o yüzden hazırlanıp gelsinler diye düşünüyorum. Yani öyle ben gidiyorum diye giderlerse aynı, bir iki sene sonra aynısı bu sefer hüznle geri dönebiliyorlar. Gerçi buraya daha genç yaşta gelip İstanbul'dan ya da büyük şehirden nefret ederek gelip sonra, aman Allah'ım taşı toprağı altınmış diye İstanbul'a gidip mutluluğu öyle yakalayan arkadaşlarım da oldu. O da güzel bir deneyim nihayetinde, onlar da İstanbul'la barışmış oldular.

NURBEN AÇIKAY

1963 İstanbul doğumlu ve Erenköy Kız Lisesi mezunu Açıkay bir çocuk annesi. 1991 senesinde tekstil tasarım ve üretimi üzerine kendi şirketini kurdu. Kendi markasıyla yurt içi ve yurt dışı birçok markaya koleksiyon üretim yaptı. Lisanslı yelkenci olan Açıkay aynı zamanda 8 ay bir çiftlikte çalışarak, süt sağımı, hayvancılık ve tarım üzerine eğitim aldıktan sonra 2018 yılında büyük şehirdeki iş yaşamını sonlandırıp bodrumda bir köye yerleşti.

Soru: Bize biraz kendinizden, İstanbul'daki iş yaşamınızdan ve şehri terk etme sebeplerinizden bahseder misiniz?

Ben tekstilciyim, tasarım ve üretim yapıyorum, ihracat yapıyordum aynı zamanda çok büyük markalara. Ofisim Nişantaşı'ndaydı, bu arada İstanbul'da da Erenköy'de Şaşkınbakkal'da yaşıyordum, orda büyüdüm. Aslında yaşadığım yerler çok keyifli yerlerdi ama biraz insan güruhu da beni yordu. Yaptığım işten dolayı, çünkü lüks segment çalışıyorduk ve katma değeri yüksek ürünler çıkardığımız için kaprisli kadınlar vardı karşımda onlarda yordular biraz beni. Dolayısıyla her şey bir araya geldi, şey de şu galiba, para insanların odak noktası olmamalı o da çok güzel bir şey, yani kaybettiğim insanın giderken hiçbir şey götürmemiş olması parayı daha da değersizleştirdi benim hayatımda. Ve her şekliyle yaşanabilir.

Bu arada bunları öğrenebilmek için Çerkezköy’de bir çiftlikte sekiz ay eğitim aldım buraya yerleşmeden önce. İnek sağdım 65 tane her sabah beş buçukta, ahır temizledim, şit terapi koyduk adını ve dünyanın her tarafından 17 tane çocuğum var şu an da orda tanıştığım, farklı ülkelerden gelen. Gönüllü çalışan çocuklar ve ara ara ziyaret ediyorlar, buraya da geldiler birkaç tanesi, önümüzdeki sene de gelecek olanlar var. Hatta bunlardan bir tanesi geçen sene geldiğinde onun da gelinliğini ben diktim, söz vermiştim.

Dolayısıyla çok farklı bir yaşam adım attım ben aslında bunları yaparken yani hayatımda toprakla çok bağım olmadı, köyüm yoktu, tamamen şehirde büyümüştüm ama şimdi çapa yapıyorum, eskiden yoga yapardım spor olarak, şimdi çapa yapıyorum onun yerine. Daha güçlendim, yaşılanıyor olmama rağmen daha sağlıklı ve güçlü hissediyorum. Sabah beşte kalkıyorum hala altıda kalkıyorum toprakla uğraşıyorum. Çok keyifli geliyor bu yaşam, gün geçtikçe daha da keyifli hale geliyor, ürettiğiniz şeyleri görmek.

Buraya geldikten sonra da bazı çalışmalarımız oldu tabi ki boş durmadım yani emeklilik hayaliyle gelmedim. Tembel oturmak için gelmedim işin aslına bakarsanız. Buradaki çalışmalarda da köylü kadınları ayaklandırdık ve festival düzenledik iki tane, il tarımla birlikte, ilçe tarımla beraber. Bu aslında tamamen spontan gelişen bir şey oldu, ben atalık tohum almaya gittim ya da onunla ilgili bilgi almaya gittim, a festival düzenleyelim, a benim de böyle bir hayalim var hadi öyle böyle çok kısa bir sürede yirmi, yirmi beş günde festival hazırlığımızı yapıp düzenledik.

Ondan sonra neden yaz sonunda asıl ürünler hasat edildikten sonra yapmıyoruz deyip ikinci festivali de düzenledik ve bunu geleneksel hale getirmek istiyoruz çünkü tahmin ettiğimizden daha büyük tepkiler aldık. İşte belediye başkanı, kaymakam, il tarım olaya müdahil oldular ve önümüzdeki sene tekrar yapacağız inşallah bir aksilik olmazsa. Bunların çalışmaları gidiyor, yani geldiğimden beri sıkılacak ya da bugün keyif yapayım, ayaklarımı uzatayım.. yani geçtiğimiz yaz sadece dört kere denize girebildim bu çalışmalar yüzünden, ha çok da şikayetçi miyim hayır değilim çok keyifli geliyor çünkü.

Soru: Büyük şehri terk etmekteki motivasyonunuz neydi?

Toprağa dönmek öncelikle. Atalık tohum yetiştirmek ama ondan öncesinde de hayatımda en sevdiğim, en kıymetli olan dostumu kaybetmiş olmak en büyük etkendi benim için. O daha

da hızlandırdı yani, bunu daha ileri bir tarihte yapmak istiyordum aslında ama onu kaybetmiş olduğum için bir günde karar verdim, iş yerimi kapattım ve göç ettim. Öncesinde de biraz hazırlıklar yaptım tabi yapmadım değil, eğitimler aldım filan gibi birtakım çalışmalarım oldu öncesinde. Ondan sonra da direkt start verip İstanbul'dan kaçtım yani.

Soru: Rotasyonunuzu belirlerken motivasyonunuz neydi?

Bodrumda daha önce yaşanmışlığım var, yaşanmışlığım var derken. Ben bodrum yelken kulübüne üyeyim ve yarışlara geliyordum, yelken yarışçısıyım aynı zamanda, kupalarım var daha önceki yıllardan. Eski erkek arkadaşım burada yaşadığı için bir yaşanmışlığım var, yaklaşık beş, on sene kadar bir dönem gelip giderek, sürekli kalarak asla olmadı.

Aslında bodrum, düşündüğüm bir yer değildi, ben bazı konularda çok hızlı hareket ederim. Çok ince plan yapan biri değilim hayatımda, yani bir adım sonrasında böyle olacak, tamam başıma ne gelirse ben bunu karşılarım gücü var her zaman ve hayatım boyunca da böyle oldu. Dolayısıyla buraya gelmeden önce iki üç ay araştırma yaptım, yani Çanakkale'den buraya kadar iki üç ay arabayla, spontan kaldım, yerler araştırdım, ekim yapabileceğim arazi şartları nedir ne değildir diye böyle kendimce bir araştırma yaptım.

Sonra burası İstanbul'dan çok uzak bir yer değil aslında, küçük İstanbul gibi bir yer yani aradığınız her şeyi bulabiliyorsunuz bu bir, lüks yaşamak istiyorsanız lüks yaşıyorsunuz, çok basit yaşamak istiyorsanız çok basit yaşıyorsunuz. Parasız yaşayabiliyorsunuz, çok paralı yaşayabiliyorsunuz. Her şeyi yapabileceğiniz bir yer burası, garip bir enerjisi var bu anlamda, bunu bildiğim için buraya geldim çünkü başka yerlerde bu kadar çok İstanbul'a yakın bir yaşam, tamam ben köylü olmak istiyorum ama sonuçta şehir kızıyım yani çok da dışlanmak istemedim işin açıkçası, doğru bir karar vermişim, şu ana kadar herhangi bir şekilde bunun aksi bir şey yaşamadım.

Soru: İlk geldiğinizde köylülerin size karşı tavrı nasıldı?

Şimdi şöyle ben daha önce, dediğim gibi burada yaşamışlığım olduğu için biraz deli şehirli tavrında yaşadım. İşte gittim herkese siz burada ne yapıyorsunuz, sen onu mu ekiyorsun, biraz böyle şey yaptılar işte bu deli nerden çıktı filan diye, çok umursamadım işin açıkçası, sonra zamanla çok sevdiler çünkü, probiyotik, sen bunu ekiyorsun, neden bunun tohumuna bunu ekmedin, buraya bir sirke koysana filen, böyle yardım istedikleri zaman koşturdum, hiçbir bedel almadan bir şey yapmadan. Onlarda kötü bir enerji hissettiğimde de hemen geri çekildim ben, dolayısıyla beni kabul etmeleri çok kolay oldu aslında çok tepkiler almadım ama gene de köyde tahmin ettiğimiz kadar saf bir yaşam yok. İnsanları zorlayan, şehirden gelenlere tepkileri olan, özellikle İstanbul'dan gelenleri insanları çok agresif ya da sinirli ya da yolunacak kaz gören köylü kesimi de yok değil ama ayırt edebiliyorsunuz, ben İstanbul'da çok yoğun insan trafiğinde yaşadığım için o ayrımı yapabiliyorum, yani seni sevmiyorsa sevmesin, tek başıma kalmak işin açıkçası çok korkutmuyor beni, çok da umurumda değil kimsenin ne düşündüğü, ne yaptığı, ben böyleyim seven buyursun gelsin mantığında gittiğin zaman daha kolay geliyorlar galiba. Zorlanmadım yani.

Soru: Tersine göçün size maddi manevi maliyeti ne oldu?

Bunu da çok hesaplayarak yola çıkmadım ben, çok büyük birikimleri olan bir insan değilim çünkü, daha doğrusu parayla çok işi olan bir insan değilim sadece şunu düşünüyorum, hayatım boyunca da düsturum bu oldu, çok çalıştım her zaman, 25 yaşından beri tek başıma çocuk büyüttüm, bir iş kurdum 29 yaşında, dünya tekstil dergisi tarafından genç iş kadını seçildim, böyle bir çok şey var, dolayısıyla sağlığım el verdiği boyutta her zaman zaten paramı kazanacağımı düşündüğüm için ha İstanbul'da olmuşum ha bodrumda olmuşum, burada ne yapabilirim, pazara bile gidip bir şey satabilirim, şey duygusu yok bende, işte ben iş sahibiydim, buraya geldim gene.. böyle duyguları ben çoktan bıraktım, özellikle çiftlikte yaşadığım o sekiz aylık süreçte, o çocukların bana öğrettiği yegane şey buydu, zaten öyle egolarım yoktu, tamamen sıfırlandı öyle söyleyeyim. Burada da limon satıp paramı kazanabilirim, reçel yaparım paramı kazanırım yani bir şekilde yolumu bulurum sadece Allah bana sağlık versin başka bir şey yok, korkutmuyor yani çok birikim ya da parayla ilgili işte İstanbul'da nasıl yaşam sürdürdüysem burada da aynı şekilde devam ediyor benim için, emekli maaşım var o kadar.

Soru: Büyük şehirle kıyasladığımızda ekonomik ve kültürel yaşamınızda ne gibi değişimler oldu?

İstanbul'daki yaşamımdan çok farklı bir hayat sürüyorum, bunun en belirgin örneğini bir arkadaşımın annesi beni ziyaret ettiğinde suratıma küt diye söyledi, yemeğimizi yedik, içkilerimizi içtik, dayanamayacağım, sana bir şey söylemek istiyorum dedi, efendim dedim, kızım dedi ben seni biliyorum, sen Erenköy'de büyüdün, iş yerine geldim Nişantaşı'nda, etrafındaki insanları biliyorum, bu kadar genç yaşta inzivaya çekilmek nedir dedi, ama bakıyorum o kadar mutlusun ki, yüzün aydınlanmış, o sinirli agresif halin gitmiş, dedim ki evet haklısın İstanbul'daki çok farklı bir hayattı, çok farklı şeylerdi yaşananlar, seyahatlerimiz, yurtdışı seyahatleri, onlar bunlar, gezme hafta sekiz gün, dokuz dışarda yemeğini yedin, müşterinle dışarıya çıktın, burada tamamen hatta şöyle bir şey var ben biraz takıntılı, obsesif şekilde titiz biriyim burada üç gün yıkanmadan durmayı öğrettim kendime mesela, komik gelecek belki size. Bir kız arkadaşım da şunu söyledi, senin her yerde her şeyi başaracağını biliyorum ama manikür pedikür yaptırmadan ve kırmızı ojelerini sürmeden nasıl bir hayat süreceksin çok merak ediyorum dedi, bir sene sonra geldiğinde olmuşsun sen dedi, çünkü benim artık tırnaklarım kısa ve en son hatırlamıyorum ne zaman manikür yaptırdığımı.

Bir sürü değişimler var tabi, giyinmek zorunda hissetmiyorum kendimi, hiçbir şey yapmak zorunda hissetmiyorum ve en önemlisi de ben artık rüya görmeye başladım, hafızam o kadar doluymuş ki İstanbul'da, yeni daha, iki senedir, şey gibi, insanın sessizlik kulaklarında çınlar ya öyle bir şey oldu benim burada. Sessizlik kulaklarımda uğultular halinde geldi ve o sessizliği dinlemek çok güzel geldi, çok mistik geldi bana ve şimdi yavaş yavaş daha plansız yaşamayı öğreniyorum, gene her gün kalkıyorum bugün bunu yapacağım, bugün bunu yapacağım, sonra diyorum ki hayır, canın ne istiyorsa onu yapacaksın. Otur kahveni iç, otur keyfine bak, otur şunu yap ama sonra yine iş yaparken buluyorum kendimi o ayrı konu o tamamen herhalde benim enerjimle ilgili bir şey, yani daha tükenmemiş bir şey var herhalde, dolayısıyla onu artık hem kendi içsel savaşımı yapıyorum hem de gelecekte çocuklara güzel bir hayat bırakmak, sağlıklı beslensinler. Eskiden aslına bakarsanız tamamen materyalist yaşarken şu anda tamamen çocukların sağlığı, insanların geleceği, ego sıfırlamak gibi bir sürü sebep var. Daha sakın daha rutin bir yaşam, yine koşturmacalı, yapmak istiyorsanız her işi yapıyorsunuz yani.

Soru: Kent ve köy yaşamınıza baktığınızda günlük yaşamda neler değişti?

Araba kullanmıyorum mesela, ilk buraya geldiğimde ilk işim arabayı bırakmak oldu. Yürüyerek gidiyorum, kapımın önünden dolmuş kalkıyor, komik bir şekilde eskiden hiç bunlarla bağlantım yoktu sürekli araba kullanan ama buraya gelme sebeplerimden de bir tanesiydi, mesela ben Erenköy'den Nişantaşı'na üç saat gidip üç saat dön, günde altı saatini trafikte geçiren biriydim, buraya geldiğimde ilk işim araba kullanmayı bırakmak oldu.

Her gün giyinmek, hazırlanmak, koşturmak, sabah dokuzda işe gitmek, yani gene burada bakın sabah beşte kalkıyorum burada, daha erken kalkıyorum aslında ama ben istediğim için o saatte kalkıyorum, bahçe ile uğraşacağım diye, bir tohum ekeceğim diye.

Bu arada kurslara gittim, tekrar öğrenci olmanın keyfini yaşıyorum geldiğimden beri, pastacılık kursu bitirdim, karkas işlemeyi bitirdim, komik bir şekilde bununla ilgili bir eğitim aldım, seramik kursuna gidiyorum, gidebilecek miyim bilmiyorum babamdan dolayı ama başladım, yeniden öğrenci oldum buraya geldiğimde. Onun dışında başka alışkanlıklarım, yeme alışkanlıklarım değişti, daha farklı besleniyorum artık, zaten sağlıklı beslenen biriydim ama şimdi daha da farklılaştı.

Soru: Tersine Göç artık bir emeklilik hayali olmaktan çok gençlerin de cesaretle büyük şehirlerin iş, yaşam vs. olanaklarından vazgeçerek kendi yaşamlarını gerçekleştirmeleri konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Bence gençlerin büyük şehirlerden kaçma sebeplerinden bir tanesi, bir gün oğlum şeyi sorguladı bana, anne dedi siz bizi okuttunuz, yurtdışına yolladın, bütün imkanları verdin ama şu anki ortamda ilk okul mezunu olmayan adamlar inanılmaz büyük paralarla oynuyor, siz yıllarca çalıştınız, emek verdiniz bunun sonucunda kazandıklarınızla, orda hiçbir şey yapmadan, emek vermeden para elde eden insanları gördükçe çocuklara bazı şeylerin, alın terinin çok kıymetli olduğunu ifade edemiyorsunuz, sonuçta gözüyle gördüğü, yaşadığı bir şeyler var. Bunu daha büyüdüğünde anlayabilecek noktada ama o anda anlatamıyorsunuz. Bence bu haksızlık çocukları büyükşehirden uzaklaştırıyor, yani aynı dili konuşmadığı insanların, tepesine çıkıp onlara ukalalık yapıyor olması çocukları bezdiren şeylerden birisi, iş hayatında istedikleri noktada çalışmıyor olmaları, en azından giderim daha sakın yaşarım, daha az parayla, daha az imkanlarla ama huzur içinde yaşarım mantığıyla gidiyorlar bence.

Bunun dışında yurtdışından gelen çocuklarla da yaşadım, mesela benim Belçika da bir oğlum var öz oğlum değil, bana anne dediği için oğlum diyorum, çok büyük bir şirkette program yazılımcısıymış, bir gün küt diye ben böyle yaşamak istemiyorum deyip gitmiş kendine bir konteyner satın almış ve yaklaşık iki sene, doğada yağmur suyu biriktirerek bir konteynırda yaşamını sürdürmüş. Hayatımda tanıdığım en mutlu, en huzurlu, en keyifli çocuklardan biriydi, nişanlıydı. Bana dedi ki, ben bütün bunları yaparken hayatımda paranın önemli olmadığını, ben senede iki bin avro ile bir yılımı geçirdim dedi. Ben bizim gençlerimizin de artık eğitilmiş, bilinçli olan gençlerimizin de artık bu yolda ilerlediğini görüyorum. Hepsi doğaya daha saygılı, çevreye daha saygılı, daha çok öze dönüyorlar bence yeni gençler de.

Emekli olacağımı düşünmüyordum aslına bakarsanız ben, resmi olarak bundan dört beş sene önce evet emekli oldum ama sonrasında çalışmaya devam ettim, sonra buraya gelmemdeki neden, emekli olayım, bir sahil kasabasına yerleşeyim, hiç böyle hayallerim yoktu benim.

Ben anında düşünüp ve çok hızlı hareket eden biriyim, kafama koyuyorum, yapıyorum, bedellerini ödüyorum, ama öyle ama böyle mutlu mesut yaşıyorum hayatımı. Buraya gelmeye karar verdiğimde, benim de bir oğlum var otuz yaşında, üniversite mezunu, büyük bir otelde çalışıyordu, anne sen gidiyorsan benim büyük şehirde ne işim var dedi ve o benden önce geldi. Benden üç ay önce gelip işini buldu ve buraya yerleşti

Soru: Sizin gibi büyük şehirden gelip buraya yerleşenlerle ilgili ne düşünüyorsunuz?

Valla uzak duruyorum ben işin açıkçası şunu söylemek gerekirse, çünkü kaçmak çok farklı bir eylem, birisi gerçekten sorunlardan kaçan insanlar, para olduğu için de, sorunlarını burada çözemeyeceklerini bildikleri halde kaçıp sadece uzaklaşmak isteyen insanlar var ve laylaylom yaşıyorlar hala vur patlasın çal oynasın vs, yani sorumsuz bir hayat sürüyorlar işin açıkçası, ben de uzak duruyorum o insanlardan, çok da bilmiyorum, ne hissettiklerini de bilmiyorum ama dışardan gördüğüm kadarıyla bence kendilerinden kaçmışlar onlar, bulundukları şehirlerden değil yani. Daha yollarını bulamadıklarını düşünüyorum, öyle bir insan güruhu da var ve bodrumlular da onlara dinazor diyorlar genelde.

Soru: Büyük şehri terk edip köye yerleşmek isteyenlere ne tavsiye edersiniz?

Buraya yerleşmek isteyen, köy hayatına şehirden gelip yerleşmek isteyen insanların bazen çok büyük hayal kırıklıkları oluyor, gördüğüm kadarıyla, benim birkaç tane komşum, İstanbul'dan ve Ankara'dan gelen, tavuk sesinden, inek sesinden rahatsız olduklarını söylediler, hatta gidip şikâyet etmişler bununla ilgili, böyle insanların aslında köy hayatına gelmemesi lazım, köy yaşamının kuralı çünkü. Camiler çok yakında, düğünlerinde inanılmaz gürültülü olabiliyorlar, İstanbul'da hani bizim apartman komşuluğumuzda üst katın çok ses çıkartıyor olması rahatsız ediyorken burada böyle bir şey yom. Yani buradaki kurallara da uymak gerekiyor aslına bakarsanız, insanların kendi yaşamlarına, köylülerin kendi yaşamlarına saygı göstermemiz gerekiyor.

Bunları yaparken de onlardan biri gibi hissettirmek çok önemli yoksa sizi içine almıyorlar yani, köyde, ben şehirden geldim, senden daha üstün yaratığım, daha çok şey gördüm, yaşadım zihniyetiyle buraya gelerseniz çok mutsuz olursunuz, komşularınızı da köylüyü de çok mutsuz edersiniz.

Doğru olan doğru asimile olmak, tavuk sesinden, horoz sesinden, ineklerden, inek pisliğinden, çünkü üstünden atlayarak geçiyorsunuz, sokaklarda her yerde görüyorsunuz böyle şeyleri, eğer bunlardan rahatsız oluyorsanız asla gelmeyin zaten buraya.

ÖZLEM DÜNDAR GÜNAY

Dört kuşak İstanbullu olan Özlem Günay 1965 İstanbul'da doğumlu. Erenköy Kız Lisesi ve Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu. Bir çocuk annesi ve ressam olan Günay aynı zamanda öğretmenlik yapmaktadır. 2017 yılında büyük şehirden bunalıp Bodrum'da bir köye yerleşmiştir.

Soru: Bize biraz İstanbul'daki iş yaşamınızdan ve kenti terk etme sebeplerinizden bahseder misiniz?

İstanbul herkesin bildiği gibi yoğun bir yaşam, sosyal hayatı da çalışma hayatı da yoğun, orada da öğretmenlik yapıyordum, güzel sanatlar öğretmeniyim, resim dersleri veriyordum çocuklara ve büyüklere, burada da aynı işe devam ediyorum. Hareketli bir yaşam, eğitim konusunda daha yüksek tabi büyük şehirler. Ve sakın değil yaşam orada yorucu, hepimizin bildiği gibi yorucu.

Benim İstanbul'u terk etmek gibi bir fikrim ve talebim yoktu aslında, İstanbul benim tek aşkım büyük şehir, tabi dünyanın bütün şehirlerinde yaşamadım ama hakikaten hala İstanbul'a aşığım ama hep söylenildiği gibi İstanbul güzel ama sahipleri yaman düşüncesi bir süre sonra göze batar şekilde oluyor, çok yabancılaştı, artık bizim tanıdığımız İstanbul olmadığına inanıyorum. Kadıköy'de modada Bağdat caddesinde, Beşiktaş'ta, taksimde gezerken artık bizim alışık olduğumuz bireylerin, alışık olduğumuz yüzlerin, kültürlerin orda bulunmadığına inanıyorum. Çok fazla Araplaştı, çok fazla Suriyeleştirdi, bunlar beni hep çok yormuştu Bu arada zaman kaybı çok büyük İstanbul'da, maalesef, yani ömrümüzden yiyoruz o zaman kaybında, en az beş saat kaybettiğimize inanıyorum günde, o da normal koşullarda, daha uzun mesafelere iş için giden insanlar olduğunda daha da uzun vakitler kaybediliyor.

Bir yerden bir yere yetişmek büyük bir stres. Eğlenmek için bile bir yere gitseniz o stresi yaşayıp oraya gittiğinizde zaten eğlenmekten yeterince keyif alamıyorsunuz. Çünkü dönerken de aynı yorgunluğu yaşayacaksınız. Her şeyin maliyeti çok yüksek, yani kapınızı beş kere kilitlemeden çıkarsanız kaybetme korkusuyla çıkıyorsunuz evden. Çantanızı sürekli kontrol ediyorsunuz, cebinizi sürekli kontrol ediyorsunuz, telefonunuzu sürekli kontrol ediyorsunuz. Bunların hepsi birer yıkım aslında insan bünyesinde, bunlara inandığım için yola çıkmam gerektiğini düşünmüştüm.

Soru: Belirlediğiniz rotasyonda ana sebepleriniz nelerdi?

İnsanlar her gittikleri yere yerleşmek isterler aslında, biraz yeşillik, biraz güzellik, biraz kendi şehrinde farklılık gördüğü zaman, benim için bu bölgenin karar vermemdeki ilk etkisi, çok sevmememe rağmen, tatil bölgeleri benim için her zaman çok yoğun çok karmaşık, çünkü tatil zamanları gittiğimiz için oraya, yazları çok kalabalık olurlar, çok tercih ettiğim alanlar değil. Ama bodrumun benim açımdan en büyük özelliği aslında bizim 7 tepeli şehrimize benziyor olması. İstanbul gibi aslında pek çok şeyi elimi uzatsam ulaşabileceğim, istersem gidebileceğim, istersem gitmeyebileceğim, bu kararları kendim verebileceğim bir alan ama küçük, küçük olunca daha elde edilebilir ve daha ferah olduğunu düşünmüştüm, on yıllık bir süreç, yaz tatillerini burada geçirirken hep eşimle aramızda ne zaman gelsek nasıl gelsek, yerleşsek i düşüncesi vardı. Sonra pat diye birdenbire gelişti, bir ayrılık söz konusu oldu, geldik yerleştik.

Soru: Tersine göçün size maddi, manevi maliyeti ne oldu?

Ben geldikten birkaç ay sonra şunu söyledim kendi kendime de arkadaşlarıma da eğer kendi aklınla geliyorsan yani aklını da alıp geliyorsan hiçbir şey değişmez aslında. Büyük hayallere kapılmamak lazım. Bulunduğumuz bölge, ben İstanbul'dan geldiğim için bununla kıyaslıyorum, muhtemelen bütün büyük şehirler böyledir, maddi anlamda yüksek marjlar ve yüksek kayıplar içerdiği için, hani zannedersiniz ki bir köye veya kasabaya yerleştiğinizde çok karda olacağım, ama benim bulunduğum yer, yani yerleştiğimiz bölge böyle bir bölge değil, orası ne kadar yüksekse burası da o kadar yüksek.

Maddi ekstra bir kazanç olması imkânı mümkün değil, tabi çalışmak adına alanlar çok daha dar, hangi bölgeye yerleşirsek yerleşelim bir kere biz bu bölgelerin insanları değiliz, yani ana şehrimizden ayrılıyor, bir başkasının ülkesine yerleşiyoruz farz edelim, nasıl yabancı bir ülkeye geçtiğinizde siz oranın toprağından olmadığınız için zorluklar çekerseniz burada da çekilecektir. Ama karşılığında aldığınız şeyler bunları karşılıyorsa, mutluluklar elde ediyorsanız o zaman çok derin düşünmemek lazım ama maddi çok büyük bir farklılık olmadı, fiziksel farkındalıklarımız var tabi ki daha keyifli, dediğim gibi iş bulunması bazında ben bir öğretmen olduğum için zorluklarım olmadı ama diğer meslek sahipleri için biraz zor alanlar çünkü nüfus ne kadar azsa talep o kadar azdır. Zaman içinde İstanbul'a benzemez diye umut ediyorum bu konuda.

Soru: Kent yaşamı ile köy yaşamınızı kıyasladığınızda günlük yaşamınızda ne gibi değişimler oldu?

Bir kere günlük yaşamda şu var, her şeyin organik olduğuna inanıyorum, doğal ortamda yetişen şeylere çok kolay ulaşabiliyorum. Hani tavuklar burada, inekler burada keçiler burada, sütlerin çıktığı, tereyağı yapanlar var zeytinyağı yapanlar var, peynir yapanlar var, size bunları öğretenler var. Benim için en büyük değişiklikler bunlar. Zeytin mi dediğim anda hemen üç beş kişi zeytinin çeşitli tariflerini veriyor ve siz bunları öğrenmeye başlıyorsunuz ister istemez. Ben bunlara çok meraklı bir kadın değilim, yani bunları yapayım ben de üreteyim filan diyen birisi değilim ama enteresan bir şekilde elim gidiyor. Çünkü bahçemde devriliyor yerlere zeytinler, toplayıp ben de yapmak durumunda kalıyorum, işte incir mesela bakıyoruz kurutuyorlar, ablacım böyle yapacaksın, tabi bu biraz benim mesleğim sebebiyle de , öğretmen olunca çok daha kolay temas sağlıyorsunuz insanlarla, çocuklarla, büyüklerle, o temasların da getirdiği bir sıcaklık var, kurutmayı öğreniyorsunuz, pişirmeyi öğreniyorsunuz, kendiniz artık depolamayı öğreniyorsunuz, bunlar tabi çok keyifli, en önemlisi bir yerde duruyorum, bir arkadaşına beş dakika uğrayacağım, arabamı kilitlemeden çıkabiliyorum, çantam arabada çıkabiliyorum. Ne kadar devam edecek bu lüks bilmiyorum. Ama böyle bir lüksü büyük şehirlerde parayla satın alamayacağımızdan çok eminim. Çünkü yaşadım bunu ben yıllarca. Evimin kapısının üstünde anahtar her zaman var , birileri geleceği zaman bir tedirginliğim yok mesela, kapıyı aç içeri gir mutfığa bırak diyebiliyorum, en güzel yönü bu. Benim için çok keyifli bunlar, daha güzeli sabahın kör kandilinde yani ağarmaya başladığında hava evden çıkmam gerekiyor, ben çalışıyorum çünkü burada da İstanbul'da neyse çalışma hayatı benim için, burada da aynı ve yoğun. Ama sabah çıktığım zaman önce günün renklerini görebiliyorum çünkü oksijen var, hava temiz o sebeple gün doğumunun rengi buralarda bambaşka. Böyle somonların pembelere, pembelerin mavilere, mavilerin aralarda lilalara döndüğü bir gün doğumu görüyorum, deli gibi bir ormanın içine bulutlar düşmüşken bulutları ağaçların arasında seyrederek yola devam ediyorum ve işime bu yoldan varıyorum. Yani sabah altıda yola çıktım diye depresyona girmiyorum, böyle hafif şarkılarımı söyleyerek, gördüğüm güzelliğe dua ederek gittiğim günler var. Denizi görüyorsunuz her bir yolu döndüğünüzde mis gibi bir deniz geliyor ve mis gibi deniz kokusu geliyor burnunuza artık genziniz yanmıyor büyük şehirlerdeki gibi ve ben buradan büyük şehre gittiğim zamanki buna İzmir de dahil ... nefes alamam problemi yaşamaya başladım.

Soru: Tersine Göç artık bir emeklilik hayali olmaktan çok gençlerin de cesaretle büyük şehirlerin iş, yaşam vs. olanaklarından vazgeçerek kendi yaşamlarını gerçekleştirmeleri konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Valla ben zaten öncelikle gençler tavsiye ediyorum çünkü ben hakikaten eşimle buraya geldikten sonra şuna karar verdik ki biz geç bile kalmışız, emekliliği beklerseniz şu oluyor, bastonunuzla, belinizin ağrımasını dileyerek güne başlıyorsunuz. Ya da yürüyebilir güçte olmanızı dileyerek güne başlıyorsunuz. Evet var emeklilikte gelenler buraya, zaten bundan yirmi sene evvel bunu yapmaya başlayanlar var. Burada yatırım yapıp emekliliğimiz gelsin gidelim diyenler var. Ama emeklilik beklediğinizde birincisi artık günümüzde çabuk yayılan hastalıklarımız var bizim ve çok sık rastladığımız hastalıklarımız var hani isimlerini telaffuz etmek istemiyorum ama bir kere garanti değil emekliliğimiz. Emeklilik yaş guruplarımız artık büyüdü, o yaş gurubuna kadar buna devam edecek miyiz ve neden daha gençken bu keyfi yaşamayalım, tabi çalışma hayatları hepimizi bağlıyor, kazançlar hepimizi bağlıyor, ama artık bilgisayar üzerinden ulaşımalar o kadar rahat ki, teknoloji geliştiği için birçok insan bu sistemle işlerini buralarda yapabilirler. Bence yürütebilirler diye düşünüyorum, dünyanın her yerine satış yapabilirsiniz mesela bir dağın başından, eğer internet varsa, telefon varsa. Bunlardan korkacak bir şey yok, bence zaten gençlerin harekete geçmesi lazım ve geç kalınmaması lazım yani yaşıınız elli ise eğer boş yere beklemeyin çünkü elli beşten sonra 60 tan sonra benim izlediğim kanaatim bu, bugün olmadı, yarın olmadı, hastalandım, bir yerlerim ağrıdı, çocuklar torunlar geldi filan derken vazgeçersiniz. Onun için tam vaktinde yola çıkmak lazım.

Soru: Köylülerin, şehirden gelenlere karşı tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şimdi köylülerin tavrı şöyle, ben kendi kişiliğim adına konuşabilirim ancak, başkalarının yapılarını bilemeyeceğim ama köylü demeyeceğim ama bulunduğumuz yerin köylüsü diyeceğim, çünkü hepimiz köylüyüz aslında ben de mesela Kadıköylüyüm, orası da bir zaman köydü, bulunduğunuz yerin yerlilerin tavrına, sizin tavrınız doğru orantılı diyeyim. Sin ne iseniz onu alıyorsunuz, başka bir şey alamazsınız, çünkü siz birilerinin topraklarına girip yerleşiyorsunuz, yerleştiğiniz bu topraktaki insanlar yıllarca orada yaşadılar. İyi gününü, kötü gününü, selini, karını soğuğunu, rüzgarını, açlığını, tokluğunu, hangi ağaçta ne meyve yetişeceğini, ne kadar yetişeceğini ezbere bilen insanlar, sizin onlara karşı duyarlı

olmanız lazım. Ben öyle yaşadığım için hiçbir sorun yaşamıyorum, çok mutluyum, bulunduğum alandaki insanları çok seviyorum, bu kadar sevgi yaydığım için o kadar sevgi alıyorum. Bunun aslı bu.

Soru: Büyük şehirleri terk edip köye yerleşmek isteyenlere neler tavsiye edersiniz?

Ya diyorum ki mümkünse gelmesinler, kalabalık olmayalım ama gelsinler, şaka tabi bu, aslında insanlar birbirlerine karşı anlayışlı olur ve anlamaya çalışırlarsa birbirlerini, çok güzel geçeceğine inanıyorum hayatın her dönemin. Ama farkındayım, bir yerlere gelip yerleşen insanların o kadar çok serzenişleri oluyor ki, ben bunları kulaklarımla duyduğum için çok net söyleyebilirim, uğur böceği , ağustos böceklerinin ötmesinden şikayet edenler var, inek neden sabahdan möölüyor uyandım diyenler var, horozlar biçimsiz saatlerde ötüyor diyenler var, köy içinde insanlar birbirine seslendiği zaman, buralarda bunu engelleyecek binalar ve statik alanlar olmadığı için çok net, mesela üç ev öteden ses buraya gelir ya da gece oturun bir bahçede sohbet edin, bir üst sokaktan sizi duyabilirler, bunlardan şikayet edenler var, bunları ben yadırgıyorum, uygun olmadığını düşünüyorum, yadırgamaktan ziyade uygun olmadığını düşünüyorum, dediğim gibi gittiğimiz yerin ortamına uymamız lazım, onlar bizi yönlendirecek, tabi ki biz de katkıda bulunacağız ama önce onlar, hak sahibi onlar çünkü, sonra biz, ama köye gelme sebebimiz horoz sesi duymak zaten ya da bir inekle göz göze gelebilmek yada sabah onun sütünü içebilmek, e o zaman biraz daha tahammüllü davranmak lazım, böyle inanıyorum ben.

Eğer biraz huzuru bulmak istiyorsak, büyük şehirlerde bunu yaşayamayacağız, çok normal, Amerika’da da böyle, Newyork da böyle, Paris’te de böyle huzurlu yaşamak istiyorsak, biraz oksijen almak istiyorsak, daha fazla oksijen almak istiyorsak, kuş sesi duymak istiyorsak, böcekleri görebilmek istiyorsak, mesela dün bir tırtıl bulduk, tırtılın başında bir takım dikenler vardı, enteresan bir hayvandı, bir buçuk iki saat kadar 20 - 25 kadın o tırtılı seyrederek ah bu ne tatlıymış, ah bu ne yapıyor, şu kadar bir tırtıldı, bizim hayatımızı etkiledi, İstanbul’da olsan böyle bir tırtıl görmüş olma imkanın bile yok, hani zaten tırtıl bulamam da, bulsam da ya şimdi tırtılın sırası mı işe yetişeceğim olurum, onun için eğer fırsat yaratabiliyorsa insanlar kendine, tabi ki şehirlerinizi terk edin demiyorum ama kaçın, oluyorsa kaçın.

MUSTAFA KEÇECİ

Erzincan doğumlu seramik sanatçısı Keçeci 2002 yılında İstanbul'u terk ederek önce İzmir'e sonra ise daha sakin bir yaşam arzusuyla bodrumda bir köye yerleşti. Seramik üretimi yapmaya devam ederek yaşamını sürdürmekte.

Soru: Mustafa bey bize biraz kendinizden ve büyük şehirdeki iş yaşamınızdan bahseder misiniz?

Benim doğum yerim Erzincan, Erzincan'ın bir köyü, tabi bizim dönemimizde, 1960lı yıllar, köylülerin veya büyüklerimizin en istediği şey çocuklarımız mutlaka bir okusunlar, devletin bir adamı olsunlar ya öğretmen ya doktor veya bir devlet memuru, bütün enerjileri, çocukları için, enerjilerini çocukların okumaları için vermişler ve de özellikle yatılı okullar, çünkü kendi imkanlarıyla okutma şansları yok. Onun için ben köyde ilk yatılı okul sınavlarına girenlerden biriyim ve öğretmen okulunu kazandım, eski köy enstitülerinden, Sivas'ta bir öğretmen okulunu. Ve hayatım öyle başladı, esas hikâye. 1966 senesinde Yıldızeli köy enstitüsüne gittim öğretmen olmak için. Sonra oradan bir resim hocamızın, ya sen iyi resim yapıyorsun, İstanbul'da okumak ister misin diye telkiniyle de İstanbul'a geldim. Ve öylece, esas İstanbul hikayem öyle başladı, 1968. Sonra tabi öğretmen olduk ama öğretmenlik yapmadık. Ondan sonra güzel sanatlara girdim, tatbiki güzel sanatlar, şimdiki adı mimar Sinan güzel sanatlar fakültesi oldu oranın. Oranın grafîğini bitirdim ama bu okula paralel de kendi atölyemizi kurduk, kardeşlerimizle beraber, tabi esas hikayelerimizden biri rahatsız olan bir kardeşimin çalışabilmesi için, rehabilitasyonu için seramikle uğraşmasının çok iyi olacağını söylediler bazı otoriteler. Biz öyle başladık, seramik hikayemiz öyle başladı ve 1977 yılında İstanbul dördüncü leventte ilk atölyemizi kurduk. 00.03.38

Soru: Belirlediğiniz rotasyonda ana sebepleriniz neydi?

Ben aslında bodruma İstanbul'dan gelmedim, bodruma İzmir'den geldim ama İstanbul'da yaşayan herkesin gönlünde şöyle bir hikâye vardır, egede Akdeniz'de böyle sıcak bir kasabada, köyde gideyim hayatımın sonlarını orada devam ettireyim, daha sıcak bir yerde, daha sakin bir yerde, ben bu sakinliği 2002 de tercih ettim. İstanbul'la çok bağlantısı var bodrumun bir de öyle bir hikâye var, burada muhatap olduğum ve birebir konuştuğum, zevk aldığım insanların yüzde doksan dokuzu İstanbullu, öyle de bir hikayesi var. Mesela başka

yerlerde bu olayı pek bulamıyorsunuz, tatil bittiği zaman oranın yerlileri kalıyor ve yerli insanlarla da çok fazla paylaşacak bir şey bulamıyorsunuz. Ama kültür olarak, hatıra olarak, geçmişimiz olarak İstanbullularla daha bir kaynaşıyoruz, bodrumda da çok İstanbullu var onun için de biraz tercih ondan kaynaklandı.

Soru: Kent yaşamı ile köy yaşamı arasında ne gibi değişimler oldu sizin için?

Şimdi aslında benim hayatımda çok fazla bir değişiklik olmadı. Ben her yere çok çabuk adapte olan bir insanım.

Soru: Tersine göç ekonominize nasıl yansıdı?

Ekonomik değişim şöyle, burası pahalı bir yer, hele hele yabancıysanız size çok daha pahalı ürün satıyorlar, buranın yerlileri kendi aralarında biliyorlar, kendi aralarında hallediyorlar. Bize dışardan günübirlik çalışan bir insan da gelse hemen fiyatlar yüzde yüz artıyor. Bakkalda, manavda, pazarda fiyatlar anormal pahalı. Ama bodrumun havası, doğası, onu da biraz sineye çekiyoruz.

Soru: Büyük şehri terk edip köye yerleşenler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şimdi bakın hiçbirimiz lüksümüzden taviz vermiyoruz aslında, gideyim bir köye yerleşeyim ama köylüler gibi yaşayayım demiyoruz. Köyde de lüksüm olsun, banyom, tuvaletim, oturma odam, televizyonum, internetim, mutfagım, kullandığım malzemeler, hiç ondan feragat etmiyoruz, sadece doğası köy olsun, biz yine orada pahalı yaşıyoruz aslında. Bir de artık büyük şehirden küçük şehirlere gidip orada basit yaşamak ucuz bir şey değil. Birine bağımlı iseniz, çoluğunuz, çocuğunuz varsa, eşiniz varsa onun yaşam standartlarını da göz önünde bulundurmamak zorundasınız.

Ben tabi yazın burada, plaja biraz yakınım ve açık alandayım, İstanbul'dan gelenler, biraz samimi olduktan sonra, İstanbullu olduğumu öğrendikleri zaman ilk sordukları soru şu, ya buralarda kiralık bir ev bulabilir miyiz? Veya küçük bir arsa arıyorum ben. Herkesin hikayesi bu, önce kiralık bir yer sonra hesaplı bir arsa, burayı biraz köy gözüyle görüp burada ucuzdur, bir yatırım yapalım hissiyatına kapılıyorlar. Oysa öyle bir şey artık yok, köylüler arsalarının bedelini, değerini çok iyi bildiklerinden, öyle ellerinden çıkarmıyorlar artık.

Soru: Kent yaşamını terk edip kırsala yerleşmek isteyenlere ne tavsiye edersiniz?

Şimdi burada gelip yerleşip bir yer bulabiliyorlarsa, yaşayabilecekleri bir mekan bir ev, küçük bir bahçe, öyle bir imkanları varsa gelirleri müsaitse şahane derim yani, çok güzel bir şey, çünkü herkesin o arzuladığı, İstanbul'dan ayağımızı kesmeden burada da basit bir hayat yaşayalım, ikliminden, sakinliğinden, sakinlik derken aklıma geldi ben buraya ilk geldiğimde kamyonla geldik, büyük bir kamyonla, kamyondan ürünleri indirdik, geceydi, kamyon şoförü burada yattı, sabah kalktık bana ilk söylediği soru şu oldu; ya Mustafa abi burası ne biçim bir yer, ben sabaha kadar uyuyamadım sessizlikten. Gerçekten çok sessiz, hatta bazen ben gece, sabah uyanıyorum çıt yok, öğlen 12 ye kadar 1e kadar kimsenin sesi çıkmıyor, köpekler bile havlamıyor o saatte. Onun için böyle sakin bir durum var, imkânı olabilene, çünkü büyük şehirden buraya gelmek kolay değil, büyük şehirde düzeninizi kurmuşsunuz, okulunuz, eviniz, hastaneniz, ileriki yaşlarda buraya gelmek biraz handikap. Sağlık hizmetleri burada çok sağlıklı değil, onun için büyük hastanelere daha yakın bir yerde olmayı tercih ediyor yaşlılar.

MAZHAR VARDAR

Soru: Mazhar Bey bize biraz kendinizden, iş yaşamınızdan ve neden büyük şehri ter ettiğinizden bahseder misiniz?

Ben Ankara doğumluyum, hayatımın büyük bölümünü, 45 yıl kadar, hiç ayrılmadan Ankara'da yaşadım. Daha sonra iş hayatı gereği İstanbul'da bir 10 yıl kadar çalışma hayatım oldu. Sonrasında çok eski yıllarda vermiş olduğum kararı uygulayarak sevdiğim Bodrum'a göç ettim. 1997 yılından beri sürekli Bodrum'da yaşıyorum.

Soru: Büyük şehri terk ederken, belirlediğiniz rotasyonda sizi motive eden ana sebepler nelerdi? Sizi Bodrum'a çeken neydi?

Bunu Bodrum özelinde cevaplamam gerekiyor. Bodrum doğasıyla, iklimiyle, nüfusuyla ve insan yapısıyla, benim buraya yerleşmeye karar verdiğim yıllarda çok cazip bir kasabaydı. İnsanı çok seviyorum ben Bodrum'un, doğasını çok seviyorum. Ana tercih nedenlerim bunlardı. Buraya gelip yerleştikten sonra da bu hayal ettiğim, aradığım her şeyi buldum, hiç hayal kırıklığı yaşamadım. Eğer hayal kırıklığı dersanız Bodrumla ilgili, doğal olarak buraya benim gibi veya farklı nedenlerle gelen insanların arttırdığı nüfus yapısı benim geldiğim ve yaşadığım yıllardaki Bodrum'u yavaş yavaş daha zor yaşanır, daha büyük şehir havasına giren bir yer haline getirdi.

Soru: Siz yıllar önce Bodrum’a yerleşen birisi olarak nasıl bakıyorsunuz tersine göç olgusuna ve gelmek isteyenlere ne tavsiye edersiniz?

İşin aslına bakarsanız egoistçe konuya yaklaşıyorum ben burada. Benim Bodrumum bozulmasın istiyorum, benim yaşadığım Bodrum bozulmasın istiyorum. Doğal olarak yeni gelenler yeni yapılar, yeni ihtiyaçlar ortaya çıkarıyor ve bu da Bodrumun dokusunu, yapısını bozuyor. Sahilleri işgal ediliyor, otopark sorunu doğuyor, hayat pahalılığı doğuyor arz talep dengesi içinde. Dolayısıyla ben Bodrumun artık almakta olduğu göçten şahsen mutlu değilim, olmasın istiyorum, yani Avrupa’da birçok yerde buna izin verilmiyor, yani konut adedinin artması, yapının bozulması, nüfusun artmasına izin verilmiyor. Yani çok yakınımızda bir kuş adası örneği var; vakti zamanında, benim gençliğimde Kuşadası hepimizin hayran olduğu, gittiği, sahillerinde son derece mutlu yaşadığımız yerlerdi. Şimdi Kuşadası yüksek binaların yer aldığı insan nüfusunun ve de insan kalitesinin çok farklılaştığı bir yer haline geldi. Korkum Bodrumun da bu hale gelmesi. Dolayısıyla, sözlerimin başında söylediğim gibi ben burada Bodrum’u düşünerek, sevdiğim Bodrumu düşünerek biraz egoistçe davranıyorum. Biz nasıl geldiysek gayet tabi buraya herkesin gelme hakkı var ama geldikçe, nüfus arttıkça Bodrumun sorunları artıyor ve bu sorunların üstesinden gelebilecek yerel yönetimlerin olmadığını düşünüyorum gerek bütçe olarak gerek yapısal olarak.

Artık bu sıkıntıları yaşamaya başladık; yaz aylarında benim normalde her gün şehir merkezine gidiş gelişim yirmi dakika ile yarım saat sınırı arasındayken temmuz, ağustos aylarında bir, bir buçuk saati bulduğu günler oluyor. Bu durum insanı mutsuz ediyor, yani alıştığınız düzenden farklı bir düzen geliyor. Buraya geleceklere tavsiyem olamaz, Bodrum güzel bir yer, gayet tabi bu güzelliği insanlar paylaşmalı, yaşamalı ama Bodrum bu büyük talep karşısında fiyatları çok yüksek, çok kozmopolitleşen bir yapı kazanmaya başladı, bunu nasıl korumalıyız bilemiyorum ama korunması lazım, çünkü insanları Bodrum’a çeken bu doku, bu dokuyu bozarsak buranın bir güzelliği kalmayacak. Bu dokuyu korumamız lazım.

ÖZGEÇMİŞ

1980 Adana doğumlu olan Cansel Karacan, Marmara Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü mezunudur. Sinema filmleri ve dizilerde reji asistanlığı yaptıktan sonra bir süre NTV’de seslendirme yaptı. Beykent Üniversitesi Sinema – Televizyon Bölümü (tezli) yüksek lisans mezunu olup belgesel projeleri üzerine çalışmalarını sürdürmektedir.

Cansel KILINÇCI